

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Diplomová práce

Financování a rozpočet obecního úřadu Vráž

Hana Jonášová

© 2015 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra ekonomických teorií

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hana Jonášová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Financování a rozpočet obecního úřadu Vráž

Název anglicky

Financing and Budget of municipal Authority Vráž

Cíle práce

Cílem zpracování diplomové práce s výše uvedeným názvem bude analyzovat a zhodnotit financování obce Vráž (u Berouna) a její rozpočet v posledních pěti letech.

Metodika

Při zpracování literární rešerše bude použito studium odborné literatury a legislativy související s územní samosprávou a jejím financováním. Pro vypracování praktické části budou využity účetní výkazy obce. Ze statistických metod budou využity metody analýzy časových řad a přepočty příjmů a výdajů na jednoho obyvatele.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

obec, územní samospráva, rozpočet, financování, účetní výkazy

Doporučené zdroje informací

HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2013, 343 s. ISBN 978-80-7201-899-4.

KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. Územní samospráva – udržitelný rozvoj a finance. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 297 s. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-807-3579-104

OTRUSINOVÁ, Milana, KUBÍČKOVÁ, Dana. Finanční hospodaření municipálních jednotek po novele zákona o účetnictví. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka. Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 587 s. Studie (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-807-3576-141.

ŠELEŠOVSKÝ, Jan. Financování rozvojových strategií územním rozpočtem. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 150 s. ISBN 80-210-3947-7.

Předběžný termín obhajoby

2015/06 (červen)

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Karel Šrédli, CSc.

Elektronicky schváleno dne 3. 9. 2014

doc. Ing. Josef Brčák, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 11. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 03. 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Financování a rozpočet obecního úřadu Vráž" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30. března 2015

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. PhDr. Karel Šrédlovi, CSc., za odborné vedení při zpracování práce, Daně Obermanové z Obecního úřadu Vráž za poskytnutí údajů k vypracování praktické části práce a Ing. Haně Maivaldové, starostce obce Vráž, za možnost absolvovat praxi na Obecním úřadu Vráž.

Financování a rozpočet obecního úřadu Vráž

Financing and Budget of municipal Authority Vráž

Souhrn

Rozpočet obce Vráž patří do soustavy veřejných rozpočtů České republiky. Příjmy a výdaje obce jsou tudíž veřejnými příjmy a výdaji ČR a mělo by se s nimi dle toho nakládat. Různé ekonomické školy a teorie mají různé názory na ovlivňování ekonomiky pomocí veřejných výdajů. Z analýzy vyplynulo, že obec se snaží hospodařit účelně a efektivně. V posledních 12ti letech se snažila o vytvoření co největší finanční rezervy na financování největší investice v historii obce – výstavbu splaškové kanalizace. I přes tuto skutečnost se obec snažila o rozvoj pomocí investic. Výše investic byla vždy přiměřená vzhledem k finančním možnostem obce. Na značnou část investičních akcí, hlavně do Základní a mateřské školy Vráž, se obci podařilo získat dotace. V současné době probíhá v obci výstavba kanalizace, jejíž rozpočet mnohonásobně převyšuje rozpočet obce Vráž a na jejíž realizaci byly získány prostředky ze SFŽP a z Fondu soudržnosti. Tato investiční akce má v celku napjatý harmonogram a případné finanční sankce ze strany poskytovatele dotace by mohly mít pro obec závažné důsledky.

Summary

Budget of the municipality Vráž belongs to the system of public budgets in the Czech Republic. The revenue and expenditure of the municipality are, therefore, public revenue and expenditure of the Czech Republic and should be with them in addition to dispose of. Of the different economic schools and theories have different views on the influence of the economy through public expenditure. From the analysis it emerged that the municipality is trying to manage economically and efficiently. In the last 12 years has tried to make the largest financial reserves to finance the largest investment in the history of the municipality - the construction of a sewage drain. Despite this fact, the municipality sought a reasonable development through investment. The level of investment has always been proportionate to the financial capacity of the municipality. On a considerable part of investment projects, mainly in the Elementary and nursery schools Vráž, the municipality succeed to get subsidies. Currently underway in the municipality construction of the sewage, with a budget far exceeds the budget of the municipality Vráž and whose realization has been got funding from the State environmental fund and the Cohesion Fund. This investment has in the whole of the tight time schedule, and the possible financial sanctions by the provider of the subsidy could have for the community momentous consequences.

Klíčová slova: daňové příjmy, investiční výdaje, majetek, obec, rozpočet, územní samospráva, veřejné výdaje

Keywords: tax revenue, capital expenditure, property, municipality, budget, local self-government, public expenditure

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce a metodika	12
2.1. Cíl práce.....	12
2.2. Metodika.....	12
3. Teoretická východiska k financování a hospodaření samosprávných celků	16
3.1. Veřejné finance a vznik veřejného sektoru.....	16
3.1.1. Veřejná správa.....	19
3.1.2. Historie územní samosprávy	20
3.1.3. Soustava veřejných rozpočtů.....	25
3.2. Obce – základní územní jednotka.....	29
3.2.1. Orgány obce, majetek obce a organizace obce	31
3.2.2. Hospodaření a rozpočet obcí.....	35
4. Vlastní práce	41
4.1. Základní informace o obci Vráž	41
4.2. Analýza financování obce a její rozpočet.....	44
4.2.1. Analýza příjmů.....	44
4.2.2. Analýza výdajů.....	53
4.2.3. Finanční hospodaření obce.....	59
4.2.4. Analýza zadlužení	64
4.2.5. Vývoj stavu dlouhodobého majetku a hospodaření s ním	66
5. Zhodnocení výsledků	69
6. Závěr	72
7. Seznam použitých zdrojů	74
8. Přílohy	78

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva dle velikosti obce.....	32
Tabulka 2: Struktura příjmů a výdajů místních rozpočtů	36
Tabulka 3: Daňové příjmy rozpočtů obcí	37
Tabulka 4: Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů.....	38
Tabulka 5: Vývoj daně z nemovitosti v letech 2001 až 2013 v Kč	47
Tabulka 6: Meziroční růst příjmů v letech 2009 až 2013	50
Tabulka 7: Předpokládaný meziroční růst příjmů v letech 2014 až 2017	50
Tabulka 8: Meziroční růst vlastních příjmů v letech 2009 až 2013.....	51
Tabulka 9: Předpokládaný meziroční růst v letech 2014 až 2015	51
Tabulka 10: Finanční nezávislost v letech 2009 až 2013	52
Tabulka 11: Meziroční růst neinvestičních výdajů v letech 2009 až 2013.....	54
Tabulka 12: Předpokládaný meziroční růst neinvestičních výdajů v letech 2014 až 2017 .	54
Tabulka 13: Srovnání neinvestičních a celkových výdajů v letech 2009 až 2013	55
Tabulka 14: Srovnání předpokládaných neinvestičních a celkových výdajů v letech 2014 až 2017	55
Tabulka 15: Meziroční růst a srovnání investičních a celkových výdajů v letech 2009 až 2013	57
Tabulka 16: Předpokládaný meziroční růst a srovnání investičních a celkových výdajů v letech 2014 až 2017	57
Tabulka 17: Zdroj financování uznatelných nákladů na investici	58
Tabulka 18 Brutto úspora v letech 2009 až 2013	60
Tabulka 19: Předpokládaná výše brutto úspory v letech 2014 až 2017.....	61
Tabulka 20: Samofinancování neinvestičních výdajů v letech 2009 až 2013	61
Tabulka 21: Předpokládaná výše samofinancování neinvestičních výdajů v letech 2014 až 2017	62
Tabulka 22: Platební schopnost obce v roce 2015, 2016 a 2017	64

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Vráž od roku 1971 do 2014	43
Graf 2: Vývoj daňových příjmů obce Vráž v letech 2001 až 2013 v Kč.....	45
Graf 3: Vývoj vybraných daňových příjmů obce Vráž v letech 2001 až 2013 v Kč.....	46
Graf 4: Vývoj daně z nemovitosti na obyvatele v letech 2001 až 2013 v Kč.....	48
Graf 5: Vývoj nedaňových, kapitálových příjmů a přijatých dotací v letech 2001 až 2013 v Kč.....	49
Graf 6: Běžné výdaje v letech 2001 až 2013 v Kč.....	53
Graf 7: Vývoj kapitálových výdajů obce Vráž v letech 2001 až 2013 v Kč	56
Graf 8: Porovnání celkových příjmů, výdajů a salda za roky 2001 až 2013 v Kč	59
Graf 9: Příjmy a výdaje na obyvatele v letech 2001 až 2013 v Kč.....	60
Graf 10: Vývoj finančních prostředků na bankovních účtech obce od roku 2001 až do 31. 9. 2014 v Kč.....	62
Graf 11: Plnění příjmů a výdajů dle schváleného rozpočtu v letech 2001 až 2013 v %	63
Graf 12: Vývoj hodnoty dlouhodobého hmotného a dlouhodobého finančního majetku obce v letech 2001 až 2013 v Kč	66
Graf 13: Hodnota staveb a pozemků obce Vráž v letech 2001 až 2013 v Kč	67
Graf 14: Vývoj celkové příjmů, dlouhodobého hmotného majetku, staveb a pozemků na jednoho obyvatele v letech 2001 až 2013	68

1. Úvod

Od 19. století není již role státu omezena jen na ochranu života a majetku obyvatel, ale stát zaujímá významnější roli i v rovině ekonomické. Ekonomické školy a ekonomické teorie začaly poukazovat na situace, kdy trh nedokáže zajistit efektivní alokaci omezených zdrojů. Různé ekonomické školy mají na zásahy státu do ekonomiky různé názory. Aby stát mohl zajistit vyšší alokační efektivnost je potřeba mít značný objem finančních prostředků pro redistribuci, které stát získává prostřednictvím výběru daní. Ve vyspělých zemích není proces redistribuce zcela centralizován a veřejné prostředky jsou rozdělovány přes soustavu veřejných rozpočtů. Významnou součástí těchto rozpočtů jsou místní rozpočty obcí.

Obec, jakožto základní územní jednotka, je definována zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích a hospodaření upravuje zákon č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Dle zákona obec „pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů“. K tomu, aby mohla své povinnosti zajišťovat, musí mít finanční prostředky. Prostředky obec získává především ze sdílených daní, které tvoří hlavní část příjmů obce. Další významnou část obecních příjmů tvoří dotace.

Obec hospodaří s veřejnými prostředky, a proto by hospodaření s nimi mělo probíhat ve veřejném zájmu a podléhat veřejné kontrole. Hospodaření se svěřenými prostředky patří do samostatné působnosti obce. Do samostatné působnosti také patří hospodaření s majetkem, se kterými musí obec hospodařit účelně a hospodárně.

Předmětem následující práce je analýza hospodaření a financování obce Vráž. Obec leží ve Středočeském kraji v okrese Beroun a její historie spadá až do 14. století. V obci žije v současné době 1 094 obyvatel a díky své dopravní dostupnosti a dobré poloze v blízkosti Prahy je žádanou lokalitou pro bydlení. Politika současného zastupitelstva však nepodporuje výstavbu na „zelené louce“ a v územním plánu jsou pro stavbu nových domů v obci vyhrazena místa jen v současné zástavbě. Nárůst počtu obyvatel by sice mohl přinést obci další prostředky, ovšem masivní příval nových občanů by mohl vést k problémům a konfliktům se starousedlíky.

Každý občan žijící na území obce by se měl zajímat o hospodaření obce, neboť financování probíhá z veřejných rozpočtů a je tedy důležité nakládání s těmito prostředky sledovat. V obci Vráž je z hlediska zájmu o činnost a dění v obci větší zájem vidět jen

v účasti v komunálních volbách, kde je účast většinou v porovnání s celorepublikovým průměrem nadprůměrná. Co se však týká návštěvnosti na zasedání zastupitelstva obce, tak jsou zastupitelé většinou v přesile.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Cílem práce je zhodnocení financování a rozpočtu obecního úřadu Vráž. V literární rešerši jsou vymezeny základní pojmy jako veřejné finance a jejich souvislost s veřejným sektorem, veřejná správa, samospráva a její vývoj. V práci jsou také vymezeny zdroje financování nižších územně samosprávných celků. Empirická část je zaměřena na analýzu příjmů a výdajů od roku 2001 do roku 2013. Podrobněji analyzováno je hospodaření pomocí poměrových ukazatelů v letech 2009 až 2013 a předpokládaný vývoj těchto ukazatelů v letech 2014 až 2017. Cílem je zjistit, jak obec hospodář se svěřenými prostředky a majetkem.

2.2. Metodika

Ke zpracování literární rešerše je použita metoda studia odborné literatury a legislativy související s nižšími územně samosprávnými celky a jejich hospodařením. Pro zpracování praktické části jsou využita data ze Závěrečných účtů a Rozvah obce Vráž za roky 2001 až 2013, Rozpočty na roky 2014 a 2015 a Rozpočtové výhledy na roky 2016 a 2017. Dále jsou využity informace ze stránek Obecního úřadu Vráž a informace získané během praxe. Praktická část je analyzována pomocí časových řad a poměrových ukazatelů.

Časovou řadou se rozumí věcně a prostorově srovnatelné hodnoty pozorování (měření) jisté veličiny (ukazatele), které jsou jednoznačně uspořádány ve směru rostoucího času.¹

Proměnné, z jejichž hodnot sestavujeme časovou řadu, označujeme nejčastěji písmenkem y . Časová proměnná $t = 1, 2, \dots, n$ představuje chronologickou posloupnost roků, měsíců, dní apod. Empirické hodnoty proměnné y v časové řadě označujeme y_t pro $t = 1, 2, \dots, n$. Počet hodnot t v časové řadě nazýváme délkou časové řady.²

Časové řady se dají členit podle charakteru ukazatele na okamžikové časové řady a intervalové časové řady.³ Podle periodicity sledování dělíme časové řady na dlouhodobé (roční nebo delší) a krátkodobé (např. čtvrtletní, měsíční). Dle druhu sledovaných

¹ BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. *Průvodce základními statistickými metodami*

² PACÁKOVÁ, V. a kol. *Štatistika pre ekonómov. Zbierka príkladov*

³ BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. *Průvodce základními statistickými metodami*

ukazatelů na časové řady primárních a sekundárních ukazatelů. Podle způsobu vyjádření údajů na časové řady naturálních ukazatelů a řady peněžních ukazatelů.⁴

Pro analýzu časových řad jsou použity následující elementární charakteristiky:⁵

Absolutní přírůstek (první absolutní diference):

$$d_{1t} = y_t - y_{t-1} \quad \text{pro } t = 2, 3, \dots, n \quad 2.1$$

charakterizuje přírůstek nebo úbytek hodnoty ukazatele v určitém období proti období bezprostředně předcházejícímu

Druhá absolutní diference:

$$d_{2t} = d_{2t} - d_{1(t-1)} \quad \text{pro } t = 3, 4, \dots, n \quad 2.2$$

ukazuje na zpomalení či zrychlení vývoje v zkoumané časové řadě.

Koeficient růstu (řetězový index):

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}} \quad \text{pro } t = 2, 3, \dots, n \quad 2.3$$

Vyjádřuje rychlost růstu nebo poklesu hodnot časové řady a udává, kolikrát úroveň ukazatele daného období převyšuje úroveň bezprostředně předcházejícího období

Tempo růstu (%)

Koeficient růstu vyjádřený v procentech

Bazický index (%):

$$BI = \frac{y_t}{y_1} \quad \text{pro } t = 2, 3, \dots, n \quad 2.4$$

Vyjádřuje, k jakým změnám dochází v časové řadě vzhledem k základnímu období

⁴ PACÁKOVÁ, V. a kol. *Štatistika pre ekonómov. Zbierka príkladov*

⁵ PACÁKOVÁ, V. a kol. *Štatistika pre ekonómov. Zbierka príkladov*

Pro analýzu finanční situace obce jsou použity následné poměrové ukazatele:⁶

Rozpočtové hospodaření obce

Brutto úspora:

BtÚ= celkové příjmy – (návrtné zdroje + neinvestiční výdaje snižené o splátky dluhu) 2. 5

Vyjadřuje objem finančních prostředků na splácení dluhu.

Samofinancování neinvestičních výdajů:

$$SNV = \frac{\text{vlastní příjmy}}{\text{neinvestiční výdaje celkem}} \cdot 100$$
 2. 6

Analýza příjmů

Meziroční růst příjmů v %:

$$MRP = \frac{\text{celkové příjmy bez návratných zdrojů sledovaného roku}}{\text{celkové příjmy bez návratných zdrojů předchozího roku}} \cdot 100$$
 2. 7

Meziroční růst vlastních příjmů v %

$$MRVP = \frac{\text{vlastní příjmy sledovaného roku}}{\text{vlastní příjmy předchozího roku}} \cdot 100$$
 2. 8

Finanční nezávislost v %

$$FN = \frac{\text{vlastní příjmy}}{\text{celkové příjmy}} \cdot 100$$
 2. 9

Analýza výdajů

Meziroční růst neinvestičních prostředků v %:

$$MRNP = \frac{\text{celkové neinvestiční výdaje sledovaného roku}}{\text{celkové neinvestiční výdaje předchozího roku}} \cdot 100$$
 2. 10

⁶ ŽEHROVÁ J., PFEIFEROVÁ D. *Finance municipalit.*

Srovnání neinvestičních a celkových výdajů v %:

$$SNCV = \frac{\text{celkové neinvestiční výdaje}}{\text{výdaje celkem}} \cdot 100 \quad 2. 11$$

Meziroční růst investičních výdajů v %:

$$MRIV = \frac{\text{celkové investiční výdaje sledovaného roku}}{\text{celkové investiční výdaje předchozího roku}} \cdot 100 \quad 2. 12$$

Srovnání investičních a celkových výdajů v %

$$SICV = \frac{\text{celkové investiční výdaje}}{\text{výdaje celkem}} \cdot 100 \quad 2. 13$$

Analýza zadlužení

Výše celkového dluhu v Kč na obyvatele:

$$VCD/ob = \frac{\text{celkový dluh sledovaného roku}}{\text{počet obyvatel sledovaného roku}} \quad 2. 14$$

Platební schopnost I:

$$PSI = \frac{\text{nesplacené závazky celkem}}{\text{brutto úspora}} \quad 2. 15$$

Vyjadřuje, za kolik let mohou být splaceny celkové závazky

Zadluženost I v %:

$$ZI = \frac{\text{roční splátky dluhu}}{\text{příjmy celkem}} \cdot 100 \quad 2. 16$$

Zadluženost II v %:

$$ZII = \frac{\text{roční splátky dluhu}}{\text{vlastní příjmy}} \cdot 100 \quad 2. 17$$

3. Teoretická východiska k financování a hospodaření samosprávných celků

3.1. Veřejné finance a vznik veřejného sektoru

V ekonomice tržního hospodářství má proces směny služeb a materiálních státků zbožně peněžní charakter, se vznikem směny vznikají peníze, které směnu služeb a zboží zprostředkovávají. Vznik financí významně souvisí se vznikem peněz, rozvojem jejich úlohy funkcí v ekonomice, zejména v procesu rozdělování. Základem existence financí je existence peněz a peněžní zásoby i peněžních operací a vztahů v rámci peněžní zásoby. Finanční vztahy souvisejí s vytvářením a rozdělováním, přerozdělováním a užitím peněžní zásoby. Souhrn těchto finančních vztahů a jejich vzájemně provázaný systém nazýváme financemi. Existence peněžního hospodářství je nezbytným předpokladem financí. Finance jsou obvykle definovány jako peněžní vztahy, vznikající při tvorbě, rozdělování a používání peněžních fondů. Obsah financí tvoří ekonomické vztahy, které jsou spojeny s tvorbou, rozdělováním a používáním peněžních fondů.⁷

V užším pojetí se finance ztotožňují s veřejnými financemi, tj. financemi, které vznikají v souvislosti s činností státu. Finance v širším pojetí zahrnují veřejné finance, finance podniků, pojištění a oblast úvěrů.⁸

Finanční teorie veřejného sektoru je součástí teorie finanční. Vůči finanční teorii a teorii veřejného sektoru plní roli metodologie ekonomická teorie, dává návod, jak přistupovat ke zkoumání finančních problémů a k otázkám financování veřejného sektoru. Ekonomická teorie určuje, jak systémově řešit určitý problém. Jelikož existuje mnoho ekonomických teorií, existuje i mnoho jim odpovídajících způsobů jak řešit určitý problém.⁹ Důležitost státu v ekonomice a oprávněnost zásahů do ní se liší dle jednotlivých ekonomických teorií. Jedním z prvních směrů, který se začal v Evropě na počátku 18. století zabývat rolí státu v ekonomice, byl fyziokratizmus.¹⁰ Fyziokraté svými názory oponovali merkantilistům a jejich podpoře státních zásahů především v oblasti zahraniční obchodní politiky. Dle merkantilistů měla být obchodní bilance aktivní a stát měl kumulovat drahé kovy, které byly měřítkem bohatství. Fyziokraté naopak vycházeli z ideje

⁷ PAVLÁSEK, Vlastimil, Pavlína HEJDUKOVÁ a Leoš VÍTEK. *Veřejné finance a daně v České republice*

⁸ Tamtéž

⁹ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance*, s. 10 - 30

¹⁰ TOMÁŠKOVÁ, Eva. *Veřejné finance*.

přirozeného řádu.¹¹ Zásahy státu do ekonomiky se staly také hlavním námětem klasické ekonomie. Klasická politická ekonomie byla proti jakýmkoliv zásahům a prosazovala tzv. „zlaté pravidlo“ vyrovnanosti státního rozpočtu. Německá historická škola, která působila na počátku 19. století, prosazovala odstranění volné konkurence zvýhodňující vyspělejší producenty a protekcionistické projekty na ochranu domácí produkce na dobu nutnou k tomu, aby se domácí výrobce vypracoval na úroveň zahraniční konkurence.¹² Hlavním ekonomickým proudem dvacátého století byla neoklasická ekonomie, která prosazovala teorii mezního užitku.¹³ Na veřejný sektor mají být aplikovány stejné principy efektivní alokace zdrojů jako u soukromého sektoru a stát má zajišťovat rovné podmínky pro všechny jednotlivce.¹⁴ V opozici na neoklasickou ekonomii se prosadilo keynesiánství, jehož hlavní myšlenkou bylo, že ekonomika je schopna sama nalézt rovnováhu, ale ocitá se v nerovnováze při neúplném využití zdrojů. Poptávka nezávisí jen na ceně, ale také na úrovni ekonomické aktivity. Hlavní příčinou nerovnováhy je zaostávání poptávky za nabídkou a stát by se tak měl zaměřit na stimulaci poptávky.¹⁵ Na keynesiánství navázalo neokeynesiánství, dle něhož by měl stát zasahovat v závislosti na hospodářském cyklu. Dalším směrem, který se rozvinul v 60. letech 20. století, bylo postkeynesiánství, které plně navazuje na Keynesovy myšlenky a odmítá automatické mechanismy samoregulace.¹⁶

V 70. letech 20. století se ekonomiky začaly potýkat s hospodářskými problémy, na kterých se velkým dílem podepsaly jednotlivé vlády, které přispěly k chronické deficitnosti státního rozpočtu. Došlo k odklonu od postkeynesiánství ke konzervatismu. Jeho znakem je návrat k myšlenkám klasického pojetí ekonomie, ovšem neodmítá státní zásahy, neboť stát považuje za specifický, avšak tržní subjekt.¹⁷

V ekonomických teoriích tak není role státu v současné době striktně vymezena. V zemích s rozvinutým tržním hospodářstvím fungují ekonomiky ve formě tzv. smíšeného typu, kde vedle veřejného sektoru funguje i sektor soukromý.¹⁸ Existence veřejného sektoru

¹¹ KHWAJA, Javid R. *Toward a General Theory of Exchange: Strategic Decisions and Complexity*.

¹² TOMÁŠKOVÁ, Eva. *Veřejné finance*.

¹³ HENRY, John F. *The making of neoclassical economics*. Na

¹⁴ TOMÁŠKOVÁ, Eva. *Veřejné finance*.

¹⁵ BEENSTOCK, Michael. *A neoclassical analysis of macroeconomic policy: Strategic Decisions and Complexity*.

¹⁶ TOMÁŠKOVÁ, Eva. *Veřejné finance*

¹⁷ Tamtéž

¹⁸ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance*.

má řešit hlavně selhání trhu. Ekonomické teorie vymezují mikroekonomické, makroekonomické a mimoekonomické příčiny selhání trhu. Na selhání trhu má vliv například nedokonalá konkurence na trhu výrobních faktorů a zboží, vznik monopolů a přirozený monopol. Stát má zájem hlavně na produkci statků, kde dochází k selhávání trhu. Jedná se o tzv. veřejné statky – statky kolektivní spotřeby, čisté a smíšené, kterou jsou spotřebovávány kolektivně. Existují statky, které nemohou být zajišťovány soukromým sektorem v požadované kvalitě či množství, například v důsledku vysoké monopolní ceny jsou výrobky pro sociálně slabší vrstvy obyvatelstva nedostupné. Soukromý sektor také nejeví zájem o statky, u nichž není možno dosáhnout zisk. Dle institucionálního hlediska se statky dělí na čisté tržní statky, jejichž cena vzniká vlivem působení nabídky a poptávky, čisté netržní statky, jejichž cena je administrativně stanovena a o jejich produkci se rozhoduje veřejnou volbou a na polotržní statky, které procházejí trhem, ale jejich cena je předmětem různých diskriminačních opatření ze strany státu. Důsledkem selhání trhu jsou státní zásahy a existence veřejného sektoru.¹⁹

Veřejný sektor podléhá veřejné kontrole, protože je financován z veřejných rozpočtů. Rozhodování probíhá formou veřejné volby prostřednictvím volených zástupců. Veřejné finance představují peněžní vztahy, které zprostředkovávají tvorbu, rozdělení a použití peněžního kapitálu státu. Veřejné finance plní tři základní funkce – alokační, distribuční a stabilizační. Všechny funkce spolu úzce souvisí a stát musí stanovit prioritu svých cílů, protože jednotlivá opatření fiskální politiky mohou působit protichůdně na jednotlivé funkce.²⁰

Veřejné finance jsou postaveny na třech principech – nenávratnost, neekvivalence a nedobrovolnost. Princip nenávratnosti znamená, že plátcí daně nevzniká žádný právní nárok na její vrácení, popřípadě na jakoukoli protislužbu. Neexistuje také žádný individuální nárok na čerpání zdrojů vytvořených zdaněním, odvoditelný z individuální míry zdanění – tuto skutečnost odráží princip neekvivalence. Jelikož dobrovolně by pravděpodobně žádný soukromý subjekt daně neplatil, jsou pohyby peněz od ekonomických subjektů ke státu vynuceny (v demokratické společnosti zákonem).²¹

¹⁹ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. s. 14 -20

²⁰ OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance*: s.17 - 20

²¹ DVOŘÁK, Pavel, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*.

3.1.1. Veřejná správa

Ačkoliv je veřejná správa základním pojmem správního práva, legální definice pojmu veřejná správa není v žádné právní normě definována. Veřejná správa je interdisciplinární a její definování je poměrně složitou záležitostí, zejména pro její mnohotvárnost a různost správních činností i pro specifické vztahy, které zde vznikají. Veřejnou správu lze obecně vymezit jako správu veřejných záležitostí vykonávanou subjekty veřejné správy, které řeší a organizují různé společenské situace.²²

Forma a obsah správní činnosti se mohou měnit v důsledku změn, ke kterým ve společnosti dochází. Veřejná správa je činností záměrnou, účelovou, kontinuální a organizovanou ve veřejném zájmu. Veřejný zájem je společný zájem velké většiny členů příslušné komunity. V současnosti je veřejná správa chápána jako služba občanům za aktivní účasti občanů a v jejich prospěch.²³

Veřejnou správu lze také chápat jako určitý systém soustavy orgánů, kterou jsou vzájemně propojeny. Systém organizace veřejné správy se řídí určitými organizačními pravidly.²⁴

Veřejná správa je tvořena dvěma základními subsystemy – státní správou a samosprávou. Samosprávu můžeme dále dělit na zájmovou, profesní a územní. Územní samospráva zastupuje zájmy osob sídlících na určitém geograficky ohraničeném území, vykonává správu samostatně, vlastním jménem a prostředky v rámci zákonem stanovenými předpisy. Je projevem decentralizace a demokratizace.²⁵ Ústavní soud definuje, že „samospráva je forma veřejné správy spočívající v tom, že územně nebo jinak organizované společenství lidí si spravuje své záležitosti samostatně a činí rozhodnutí o nich přímo nebo prostřednictvím volených orgánů. Samostatnost samosprávy znamená její určitou nezávislost na státu, především ve smyslu nepodřízenosti orgánům státní správy. Samospráva vzniká a působí na základě vymezeného právní rámce a stát může zasahovat do jejích činností, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen způsobem stanoveným zákonem“.²⁶

²² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*

²³ Tamtéž

²⁴ Tamtéž

²⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*

²⁶ VALEŠ, Lukáš. *Politologické aspekty veřejné správy*.

3.1.2. Historie územní samosprávy

Počátky vytváření moderních politických systémů spadají do období pozdního feudalismu, tedy v období osvěcenského absolutismu vlády Marie Terezie a Josefa II. V druhé polovině 18. století Marie Terezie postátlnila jak zemskou, tak krajskou správu, v reformách pokračoval i její syn Josef II. Výsledkem bylo, že i nejnižší instance veřejné správy byly podrobeny státním dozoru.²⁷

Období po roce 1848

Po revoluci v roce 1848 byla vrchnostenská správa zrušena a na jejím místě začala vznikat nová organizace samosprávy, založené na myšlence práv společenských útvarů na územním základě, mající jistá přirozená práva. Tyto útvary měly jednak plnit úlohu jakýchsi obhájců nenárodních zájmů a potřeb proti rakouským byrokratickým státním orgánům a také měly sledovat vytvoření zdání spravedlivého uspořádání státu, v němž by obyvatelstvo vyřizovalo jisté věci samo.²⁸

První právní úprava obecního zřízení byla vyhlášena 20. března roku 1849. Zákon byl uvozen větou: „Základem svobodného státu je svobodná obec.“ Zákon rozeznával tři druhy obcí: obce místní, okresní a krajské, jelikož záměrem bylo, aby se na každé úrovni státní správy vytvořila rovněž samospráva. Fungovat začala územní samospráva počátkem roku 1850 a v jeho průběhu v obcích proběhly první volby do obecních výborů. Na konci roku 1851 se však zásadně změnila politická situace a došlo k obnovení absolutistického režimu a okresní a krajská samospráva vůbec nezačala působit. Dne 24. března 1859 bylo vyhlášeno nové obecní zřízení, které však s výjimkou o domovském právu nikdy nenabýlo platnosti.²⁹

V únoru roku 1861 byla vydána Schmerlingova ústava a také byl vydán říšský obecní zákon č. 18 ř. z., (1862), jímž se vyměřovala základní pravidla pro jednotlivé země.³⁰ Zákon platil pro všechny země s výjimkou Uher a navazovaly na něj jednotlivé zemské zákony. Zákon byl několikrát novelizován a určoval obcím dvojí působnost: samostatnou a přenesenou.³¹

²⁷ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*.

²⁸ Tamtéž

²⁹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*

³⁰ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*.

³¹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*

Vznik Československa

Po vzniku Československa byl přijat nový volební zákon zajišťující všeobecné volební právo a také bylo novelizováno dosavadní obecní zřízení.³² Se vznikem republiky se obecní samospráva dostala do nové situace, protože některé politické důvody, kterými byla samospráva v době Rakouska-Uherska obhajována, odpadly. Především obecní orgány přestaly plnit funkci ochránců národních zájmů před politickými úřady centrálně řízenými Vídní. Po celou dobu existence první republiky nedošlo k vydání nového obecního zřízení, ale zůstal v platnosti Říšský obecní zákon z roku 1862 a následná obecní zřízení z let 1863 a 1864. Bylo však přijato několik novel k stávajícím obecním zřízením. Od počátku vzniku první republiky lze sledovat spíše centralizační než decentralizační tendence. Docházelo například k omezování obecní samosprávy ve věcech finančního hospodaření. Problematika financí byla jednou z nejdůležitějších a po dobu první republiky byly vydány čtyři finanční novely.³³

První finanční novela (1921) nesplnila svůj zamýšlený účel, kterým bylo posílení financí obcí pomocí orientace na získání příjmů především z obecních dávek, jelikož zastupitelstva se stavěla proti tomu, aby byly obecní příjmy uhrazeny ze spotřeby obyvatelstva. Proto obce dále zvyšovaly přírážky k přímým daním.³⁴ Nejvíce problematické byly zásahy do samostatné působnosti jako například schvalování dispozic s obecním majetkem a omezování výše přírážek k daním.³⁵ Tyto zásahy byly provedeny na základě druhé finanční novely z roku 1927 a zvýšily nepřímou závislost samosprávných svazků na politické správě a bylo tak prakticky zrušeno samosprávné finanční hospodaření obcí. Roku 1930 byla přijata třetí finanční reforma, která odstranila ustanovení, které dovolovalo státním orgánům ukládat obcím nové poplatky a provádět v rozpočtu změny redukováním zbytečných výdajů. V letech hospodářské krize se vyhroutil finanční situace, protože přírážková základna značně poklesla. Jelikož neschopnost obcí splatit dluhy začala ohrožovat finanční zájmy velkých bank, bylo vypracováno memorandum oddlužení samosprávy, které obce předložily vládě. Proto byla v roce 1935 schválena čtvrtá finanční novela, pomocí níž došlo k opětovnému zvýšení limitů přírážek ke státním daním. Také

³² ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*

³³ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*.

³⁴ Tamtéž

³⁵ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*

byly vytvořeny zemské pomocné fondy, které však problém nevyřešily, neboť byly jen nepatrně dotovány a mohla na nich participovat jen malá část obcí a okresů.³⁶

Rozsáhlá novela k obecnímu zřízení (zákon č. 76/1919 Sb.) odrážela nové politické podmínky, rušila ustanovení o zemských sněmech a také virilní hlasy v obecních zastupitelstvech, obecními orgány se místo výboru a představenstva staly zastupitelstvo a rada. Zastupitelstvo bylo voleno občany na čtyřleté volební období (od roku 1933 šestileté) a z jeho řad byla volena rada. Změnilo se postavení starosty, který dosud vedl sám běžnou agendu, a usnášejícím sborem se stala rada.³⁷

Druhá Česko-Slovenská republika (1938 – 1939)

Po přijetí Mnichovské dohody nastaly v oblasti samosprávy velké změny. Skončilo období parlamentní demokracie. První opatření v oblasti obecní samosprávy se týkala odstranění zástupců levicových politických stran z funkcí starostů a členů obecních zastupitelstev. Starostové, jež nebyli členy Národní strany práce, byli nahrazováni členy Národní jednoty. Po rozpuštění komunistické strany byli členství v obecních zastupitelstvech zbaveni komunisté. Největším zásahem bylo vládní nařízení č. 17/1939 Sb., kterým byla v obcích zřízena funkce obecních tajemníků, jejichž hlavním úkonem byl výkon přenosné působnosti obcí, přičemž ministerstvo vnitra mohlo stanovit, že tajemník může zčásti nebo zcela vykonávat i samostatnou působnost obce. A tak v případě, že to „vyžadoval důležitý zájem obce nebo jiný důležitý veřejný zájem“ mohlo ministerstvo vnitra učinit i bez souhlasu zastupitelstva. Tajemník měl právo účastnit se s hlasem pořádáním schůzí obecní rady, obecního zastupitelstva i obecních komisí ve věcech, které patřily do působnosti starosty obce nebo do působnosti ostatních orgánů obce.³⁸ Tajemník měl právo i povinnost navrhnout, aby bylo zrušeno opatření nebo usnesení starosty, zastupitelstva, komise nebo rady, pokud by toto usnesení nebo opatření porušovalo zákon, překračovalo působnost, ohrožovalo obecní blaho nebo důležitý státní zájem.³⁹

³⁶ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*

³⁷ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru.*

³⁸ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy.*

³⁹ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky.*

Protektorát

Protektorát Čechy a Morava byl vytvořen výnosem Adolfa Hitlera z 16. března 1939, výnos stanovil, že Protektorát je autonomní a spravuje se sám. Územní samospráva byla řadou zásahů podstatně omezena, ale fakticky se stala pouze iluzí.⁴⁰ V některých obcích byli starostové sesazeni a nahrazeni německými komisaři.⁴¹

Národní výbory (1945 – 1990)

Na okupaci českých území a vytvoření Slovenského státu reagovaly snahy českého a slovenského národa o obnovení národní a státní samostatnosti. První orgán, jenž vznikl 17. října 1939 v Paříži, byl Československý národní výbor. Bylo rozhodnuto vytvořit celý systém orgánů, který vešel do historie jako „prozatímní státní zřízení“ a tvořil jej prezident republiky, Státní rada a vláda. Nejdůležitějším článkem prozatímního zřízení se stal prezident republiky. Vycházelo se z toho, že abdikací akt Edvarda Beneše po Mnichovu je neplatný. Po porážce Francie Národní výbor přesídlil do Londýna. Na základě ústavního dekretu č. 2/1940 Úř. věst. se prezident stal nositelem moci zákonodárné a převzal pravomoci Národního shromáždění. Československá republika se připojila jako mezinárodně uznávaný stát do protihitlerovské koalice. V prosinci 1943 byla podepsána smlouva o přátelství mezi ČSR a SSSR. V úvahách o poválečném uspořádání Československa byla řešena i otázka veřejné správy. Většina politické síly se přiklonila k principu diskontinuity a také se znovu objevuje myšlenka obnovit tradici národních výborů. Národní výbory totiž měly v naší historii velkou tradici – objevují se po revolučním roce 1848 a také v letech první světové války.⁴² Národní výbory měly být pouze přechodnými institucemi, jako to bylo v roce 1948 a po vnitropolitické stabilizaci měly být nahrazeny samosprávnými orgány.⁴³

Po roce 1945 tak samosprávné obecní zřízení vystřídal národní výbory jakožto orgány státní moci a správy. Největší změnou byla podřízenost národních výborů, které jako orgány státní správy podléhaly ministerstvu vnitra, potažmo vládě. Byly porušeny obecné zásady samosprávy, v nichž platí, že jedna její složka nemůže být nadřazena jiné. Nižší národní výbory byly podřízeny vyšším. Nebylo respektováno komunální vlastnictví

⁴⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*.

⁴¹ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*.

⁴² Tamtéž, str. 162

⁴³ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*.

a k 31. prosinci roku 1949 byl veškerý majetek obcí znárodněn, příjmy a výdaje národních výborů se staly součástí státního rozpočtu a tím byl zlikvidován ekonomický základ samosprávy. Orgány národního výboru tvořilo plénum, rada a komise. Plénum bylo jediným voleným orgánem a také hlavním orgánem a rozhodovalo o nejdůležitějších záležitostech, výkonným orgánem byla rada a některými výkonnými pravomocemi disponovala také komise.⁴⁴ Fakticky však nejmocnější dvojicí na místní úrovni představoval kamejník MNV a předseda MNV.⁴⁵

Kandidáti do voleb pléna mohli být navrhováni pouze prostřednictvím Národní fronty, takže ačkoli způsob obsazování jednotlivých stupňů národních výborů mohl mít charakter samosprávy, fakticky výkon samosprávný nebyl. Kandidoval totiž vždy jediný kandidát, i když zákon umožňoval kandidaturu více soupeřů.⁴⁶ Volby tudíž nebyly skutečnými volbami, protože voliči neměli možnost výběru, pokud voliči kandidáta odmítali, mohli jeho jméno na hlasovacím lístku škrtnout. Tato možnost se však jevila za politicko-společenských důvodů jako pouze teoretická. Obce byly rozděleny na jednomandátové volební obvody a ke zvolení bylo potřebné dosáhnout absolutní většiny hlasů.⁴⁷

Obecní samospráva (od roku 1990 do současnosti)

Po roce 1990 došlo v systému územní veřejné správy k zásadní proměně, byla odstraněna jednokolejnost systému, kdy byla veškerá správa vykonávaná jako státní správa a nahradil ji systém dvoukolejný.⁴⁸

Zákon č. 294/1990 Sb., kterým se měnila část Ústavy z roku 1960, upravující organizaci místní správy se stal základem nového správního uspořádání. Základem místní samosprávy se stala obec.⁴⁹ Zákon z roku 1990 (č. 367/1990 Sb. o obcích) v zásadě navrátil (s určitými úpravami) prvorepublikové dvou působnosti obce a k tehdejší struktuře obecních orgánů.⁵⁰ Nastaly však problémy spojené s pasivitou občanů, nedostatkem zkušeností a znalostí s fungováním místní správy v decentralizovaném systému

⁴⁴ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru.*

⁴⁵ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*

⁴⁶ Tamtéž

⁴⁷ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru.*

⁴⁸ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*

⁴⁹ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy.* str.227-260

⁵⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky* str.61

a podmínkách tržní ekonomiky. Velkým problémem byla a je také fragmentace sídlení struktury a s ní spojená slabost obecních rozpočtů. Velkým limitujícím faktorem lokální správy a politiky je existence velkého množství příliš malých obcí (80 % obcí má méně než 1000 obyvatel a 60 % obcí méně než 500).⁵¹

Na počátku 1993 vznikla samostatná Česká republika a změnili se i ústavní poměry. V České republice dále platilo obecní zřízení z roku 1990 a vyšší územně samosprávné celky byly uzákoněny ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., který nabyl účinnosti od 1. ledna 2000. V návaznosti na správní reformu, kdy bylo vytvořeno 14 vyšších územně samosprávných celků, došlo k vydání řady dalších právních předpisů nově upravujících celou státní soustavu. V souvislosti s touto prací je nejdůležitější zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).⁵²

3.1.3. Soustava veřejných rozpočtů

Struktura a uspořádání veřejných rozpočtů závisí na státoprávním uspořádání. Obecně soustava zahrnuje:⁵³

- nadnárodní rozpočet (např. rozpočet EU),
- ústřední (státní rozpočet) – nejvyšší rozpočet v rámci země,
- rozpočty územní samosprávy – zahrnují rozpočty samosprávných orgánů (v ČR obcí a krajů),
- rozpočty veřejných fondů,
- rozpočty veřejných podniků, neziskových organizací, zdravotních pojišťoven.

Do soustavy veřejných rozpočtů ČR v současné době patří státní rozpočet, rozpočty měst obcí a krajů a rozpočty příspěvkových organizací. V rámci veřejných rozpočtů se většinou neobjevují všechny finanční prostředky, často jsou zakládány mimorozpočtové fondy.⁵⁴

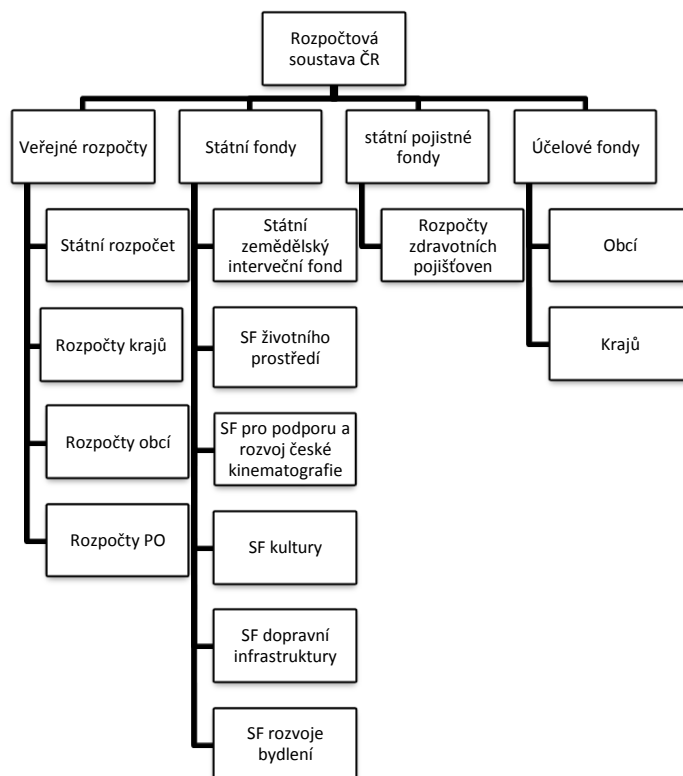
⁵¹ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru*.

⁵² SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. str.227-260

⁵³ ČERNOHORSKÝ, Jan, Petr TEPLÝ a Marek JETMAR. *Základy financí*.

⁵⁴ Tatáž

Schéma 1 – Rozpočtová soustava ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle: ČERNOHORSKÝ, Jan, Petr TEPLÝ a Marek JETMAR. *Základy financí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3, str. 281, aktualizováno

Každý veřejný rozpočet je účetně vyrovnaný, účetní vyrovnanost však neznamená faktickou vyrovnanost. Fakticky může být rozpočet vyrovnaný, schodkový nebo přebytkový.⁵⁵

Rozpočtová skladba

Ministerstvo financí ČR vydává pro zajištění jednotnosti a přehlednosti v rámci rozpočtové soustavy závaznou rozpočtovou skladbu, která umožňuje porovnávat jednotlivé rozpočty za celou rozpočtovou soustavu. Rozpočtová skladba představuje klasifikační i informační klíč pro rozpočtování a vyúčtování použití prostředků veřejných rozpočtů a při sledování dosažených výsledků hospodaření.⁵⁶ Příjmy a výdaje se třídí jako peněžní operace, které mají charakter veřejných operací. Je založena na využití principu peněžních pohybů, tzn. připsání peněz na bankovní účet nebo jejich odepsání.⁵⁷ Rozpočtová skladba umožňuje zabezpečit přehlednost a jednotnost veřejných rozpočtů a mimorozpočtových

⁵⁵ ČERNOHORSKÝ, Jan, Petr TEPLÝ a Marek JETMAR. *Základy financí*.

⁵⁶ PAVLÁSEK, Vlastimil, Pavlína HEJDUKOVÁ a Leoš VÍTEK. *Veřejné finance a daně v České republice*

⁵⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*.

fondů, analyzovat příjmy a výdaje v rozpočtové soustavě v čase i prostorově, sumarizovat příjmy a výdaje a zajistit potřebné informace a jejich využití v rozpočtové politice i na úrovni obcí.⁵⁸

Jednotlivé příjmy jsou tříděny z několika hledisek. Na základě vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů (vyhláška č. 464/2013 Sb.) obsahuje rozpočtová skladba následující třídění příjmů a výdajů.⁵⁹

- a) odpovědností,
- b) druhové,
- c) odvětvové,
- d) konsolidační,
- e) zdrojové,
- f) doplňkové,
- g) programové,
- h) účelové,
- i) strukturní,
- j) transferové.

Příjmy a výdaje státní rozpočtu se z hlediska **odpovědnostního** třídí dle správců kapitol státního rozpočtu, správci kapitol jsou ústřední orgány státní správy a další organizační složky státu, jestliže mají samostatnou kapitolu ve státním rozpočtu nebo mají postavení ústředního orgánu státní správy pro rozpočtové účely. Obsah a stanovení odpovědnostního třídění peněžních operací veřejných rozpočtů a fondů územní úrovně je v pravomoci těchto územních orgánů. Tedy např. obce nemají povinnost členit rozpočty do kapitol se závazným obsahem.⁶⁰

⁵⁸ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*

⁵⁹ ČESKO. Vyhláška č. 323/2002 Sb. ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě ve znění pozdějších předpisů

⁶⁰ PAVLÁSEK, Vlastimil, Pavlína HEJDUKOVÁ a Leoš VÍTEK. *Veřejné finance a daně v České republice*

Dle **druhového** třídění se jednotlivé příjmy a výdaje třídí podle příjmových a výdajových druhů. Druhé třídění třídí peněžní operace do osmi tříd:⁶¹

Třída 1: Daňové příjmy

Třída 2: Nedaňové příjmy

Třída 3: Kapitálové příjmy

Třída 4: Přijaté dotace

Třída 5: Běžné výdaje

Třída 6: Kapitálové výdaje

Třída 8: Financování

Třídy se následně podrobněji člení dle těchto kritérií:⁶²

- inkaso x platba
- návratná x nenávratná
- běžná x kapitálová
- opětovná x neopětovaná
- domácí x zahraniční
- povinná x dobrovolná
- aktiva x pasiva
- zohledňující rozpočtovou politiku x řízení likvidity

Druhové třídění využívá čtyřmístný kód, v rámci tříd se dále peněžní operace člení na seskupení položek, podseskupení položek a položky. Třída financování zobrazuje změnu stavu finanční prostředků na bankovních účtech a tudíž má přímou návaznost na zajištění salda územního rozpočtu⁶³

Odvětvové členění využívá čtyřmístný kód a třídí příjmy a výdaje dle účelu, na který se vynakládají. Konsolidační třídění umožňuje vyloučit duplicity mezi veřejnými rozpočty

⁶¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů*

⁶² Tamtéž

⁶³ Tamtéž

rozdílných úrovní, mezi interními transfery, mezi fondy, mezi zřizovatelem a organizační složkou a korigovat příjmy a výdaje.⁶⁴

3.2. Obce – základní územní jednotka

„Základním územním samosprávným společenstvím občanů je obec.“⁶⁵

Postavení obce v České republice je upraveno ústavou, zákony a normami mezinárodního práva. Od 80. let 20. století je samosprávné zřízení i předmětem zájmu mezinárodní politiky, která vytvořila ochranný rámec zvaný Evropská charta místní samosprávy.⁶⁶ Česká republika ratifikovala tuto úmluvu v roce 1998 a v platnost vstoupila 1. 9. 1999. Evropská charta zdůrazňuje především princip demokracie a decentralizace moci, právo občanů podílet se na řízení veřejných záležitostí, princip vysoké míry autonomiemi místních orgánů, pravomocí a odpovědnosti v zajišťovaných záležitostech, právo na odpovídající různorodé finanční zdroje, právo na vybírání místních daní a poplatků a stanovení jejich výše. Dále ochranu finančně slabších samospráv, kompenzace v důsledku nerovnoměrného rozdělení potenciálních finančních zdrojů a nákladů, správní dozor v mezích zákona, právo na sdružování a spolupráce místní samosprávy.⁶⁷

Obec je veřejnoprávní korporace, má vlastní majetek, tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce a hospodaří dle vlastního rozpočtu. V právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Pečuje o potřeby svých občanů a všestranný rozvoj svého území.⁶⁸

Základní jednotkou, z níž se obce skládá, je občan obce. Občan obce je fyzickou osobou, která musí splňovat dva předpoklady – je státním občanem ČR a je v obci trvale hlášen k trvalému pobytu. Občan obce, který je zletilý, má několik práv. Právo volit a být volen, přímé rozhodování o důležitých otázkách týkajícím se obce (referendum), právo na vyjádření se před zastupitelstvem, vyjadřovat se k rozpočtu obce, nahlížet do obecních dokumentů, právo na projednání určité záležitosti a právo podávat návrhy, připomínky a podněty.⁶⁹

⁶⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů*

⁶⁵ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy.*, s. 233

⁶⁶ VALEŠ, Lukáš. *Politologické aspekty veřejné správy.*

⁶⁷ PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR.*

⁶⁸ SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy.*

⁶⁹ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou.*

Základním znakem obce je území obce, které může být vymezeno jedním nebo více katastrálními územími. Území lze změnit pouze v případě, že k tomu dají souhlas všechna zastupitelstva dotčených obcí, změny až na výjimku, probíhají bez jakéhokoliv zásahu státu. Území České republiky je rozděleno mezi obce a vojenské území, nová obec může tak vzniknout pouze oddělením od existující obce, nebo zrušením vojenského újezdu. Kvůli zabránění větší roztržitosti sídelní soustavy musí mít každá nová obec samostatný katastr – obce s jedním katastrálním územím se dělit nemohou. Území obce nesmí sousedit pouze s jednou obcí (minimálně dvě obce nebo cizí stát), - ochrana vnitroobecních enkláv. Po vzniku nové obce musí nová a stará obec tvořit souvislý územní celek a nová a stará obec musí mít alespoň 1000 obyvatel. Ke vzniku nové obce musejí dát souhlas občané v místním referendu, ve kterém hlasují jen ti občané z části obce, která se má oddělit.⁷⁰

Členění obcí

V ČR můžeme rozlišovat tři základní druhy obcí:⁷¹

- a) obce základní (lze také označit jako vesnické) tedy ty obce, které nejsou městem
- b) městyse
- c) města

Městys může na návrh obce, po vyjádření vlády, stanovit předseda poslanecké sněmovny. Právní nárok má ta obec, která označení městys používala před 17. květnem 1954. Městy jsou ty obce, které byly městy ke dni nabytí účinnosti zákona o obcích. Nové město může vzniknout na návrh obce stanovením předsedou poslanecké sněmovny a obec musí mít alespoň 3 000 obyvatel nebo byla městem přede dnem 17. května 1954.⁷²

Zákon o obecním zřízení dále vyjmenovává v § 4 odst. 1 statutární města a v odst. 2 určuje, že území statutárních měst se může členit na městské obvody nebo městské části s vlastními orgány samosprávy.⁷³

Obec a její působnost

⁷⁰ BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politik*

⁷¹ KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*

⁷² Tamtéž

⁷³ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.

Obec je oprávněna k výkonu činnosti, které má obec zajišťovat. Obec má dvě základní složky působnosti – samostatnou a přenesenou. Samostatná působnost je v zákoně o obcích stanovena jen příkladným výčtem a do samostatné působnosti mohou tak náležet i další činnosti obce, které nejsou stanoveny zákonem. Přenesenou působnost může obec vykonávat jen tehdy, pokud je to výslovně stanoveno zákonem. V rámci samosprávy platí ústavně garantované oprávnění spravovat si své záležitosti samostatně, orgány státu a krajů mohou zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona a jen takovým způsobem, který stanoví zákon. U přenesené působnosti je zasahování státu a krajů přirozeně nutné, neboť se jedná o výkon státní správy. Krajský úřad vystupuje jako nadřízený orgán a orgány státu jako ústřední správní úřady, které výkon státní správy usměrňují, koordinují a sjednocují.⁷⁴

Dle míry přenesené státní působnosti rozlišujeme dle zákona o obcích tři skupiny obcí pro účely výkonu státní správy. Dle § 61 jsou to obce prvního stupně základním rozsahem přenesené působnosti, obce druhé stupně s pověřeným obecním úřadem a obce třetího stupně s rozšířenou působností.⁷⁵

Obce prvního stupně jsou většinou menší obce a je na něj delegován pouze základní okruh přenesené působnosti, obec na výkon této správy obvykle nemá vyčleněny zvláštní zaměstnance. Obce s pověřeným obecním úřadem již vykonávají relativně velkou část přenesené působnosti prostřednictvím profesionálních úředníků. Obce s rozšířenou působností mají rozsáhlý okruh přenesené působnosti a specializované úředníky.⁷⁶ Více o přenesené a samostatné působnosti Příloha 2.

3.2.1. Orgány obce, majetek obce a organizace obce

Dle zákona o obcích (§ 5 odst. 1) jsou orgány obce zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce.⁷⁷

Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo je nejvyšším orgánem, obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce. Rozhoduje o nejdůležitějších otázkách a je podstatou obecní samosprávy založené na svobodné volbě zástupců obce občany. Je tvořeno zastupiteli,

⁷⁴ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou.*

⁷⁵ KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance.*

⁷⁶ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou.*

⁷⁷ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

kteří jsou voleni v rovných, tajných a přímých volbách na principu poměrného zastoupení na čtyřleté funkční období. Je kolektivním orgánem a rozhoduje většinovým souhlasem. Nejpozději 85 dnů přede dnem voleb musí být stanoven počet volených zastupitelů.⁷⁸

Tabulka 1: Počet členů zastupitelstva dle velikosti obce

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
Do 500	5 – 15
Nad 3 000 do 10 000	7 – 25
Nad 10 000 do 50 000	15 – 35
Nad 50 000 do 150 000	25 – 45
Nad 150 000	35 – 55

Zdroj: vlastní zpracování dle KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. s. 80

Zastupitelstvo rozhoduje na veřejně přístupných zasedáních. Zákonem svěřenou působnost může zastupitelstvo vykonávat pouze na veřejných zasedáních. K usnesení zastupitelstva je potřeba souhlas nadpoloviční většiny členů. Lze rozlišit dva základní typy zasedání zastupitelstva – veřejná (řádá, běžná a ustanovující zasedání zastupitelstva).⁷⁹ Zastupitelstvo obce se musí scházet nejméně jednou za tři měsíce, zasedání se konají v územním obvodu obce, zasedání svolává a řídí starosta.⁸⁰

Rada obce

Je výkonným orgánem a je odpovědná zastupitelstvu. Rada obce rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti, pokud nejsou vyhrazeny zastupitelstvu nebo pokud si je zastupitelstvo obce nevyhradilo.⁸¹ V přenesené působnosti rozhoduje, jen stanoví-li to zákon. Radu obce tvoří starosta, místostarostové a další členové rady, kteří jsou voleni z řad zastupitelstva. Počet členů je vždy lichý (nejméně 5 a maximálně 11 a nesmí

⁷⁸ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*.

⁷⁹ Tamtéž

⁸⁰ SCHELLE, Karel. Dějiny české veřejné správy

⁸¹ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*.

přesáhnout jednu třetinu počtu zastupitelů). Rada není volena v obcích, ve kterých je méně než 15 zastupitelů.⁸² Schůze rady obce jsou neveřejné a konají se dle potřeby.⁸³

Starosta

Zastupuje obec navenek a je spolu s místostarostou volen zastupitelstvem z řad svých členů. Ze své funkce je odpovědný zastupitelstvu. Mimo jiné odpovídá za včasné přezkoumání hospodaření obce, plní úkoly zaměstnavatele, odpovídá za informování veřejnosti a rozhoduje o samostatné působnosti v rozsahu svěřené mu radou obce. Svolává a řídí zasedání rady obce a zastupitelstva a podepisuje zápis z jednání rady a zastupitelstva obce. Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti. Místostarosta také vykonává pravomoci starosty, je-li starosta ze své funkce odvolán a není-li současně zvolen nový starosta. V případě že tak stanoví zákon zřizuje starosta pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce.⁸⁴

Obecní úřad

V návaznosti na rozhodování samosprávných orgánů plní úkoly, které jsou obecnímu úřadu v rámci samosprávy uloženy. Tvoří ho starosta, místostarosta, tajemník (je-li funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu stojí starosta. Rada obce může zřizovat odbory a oddělení, které zabezpečí jednotlivé úseky činnosti obecního úřadu. Obecní úřad zajišťuje výkon samostatné i přenesené působnosti.⁸⁵

Orgány zastupitelstva a rady

Zastupitelstvo obce může dle potřeby zřizovat výbory. Finanční a kontrolní výbor musí být zřízen vždy. Výbory jsou iniciativní a kontrolní orgány. V obcích, kde je dle posledního sčítání lidí nejméně 10 % občanů hlásící se k jiné národnosti než české, musí být zřízen výbor pro národnostní menšiny. Počet členů výboru musí být lichý a schází se dle potřeby. Obce také mohou zřizovat osadní výbor, členové jsou ti občané, kteří jsou přihlášení k trvalému pobytu v té části obce, pro kterou je osadní výbor zřízen.⁸⁶

⁸² SCHELLE, Karel. Dějiny české veřejné správy.

⁸³ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*

⁸⁴ ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPIK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru.*

⁸⁵ KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou.*

⁸⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR.*

Rada si jako své poradní a kontrolní orgány může zřizovat komise. Komise jsou ze své činnosti odpovědné radě obce a ve věcech výkonu přenesené působnosti jsou odpovědné starostovi. Komise jsou též výkonnými orgány, je-li jim svěřen výkon přenesené působnosti.⁸⁷

Organizace územních samosprávných celků

Dle zákona o obcích může obec pro výkon samostatné působnosti zřizovat právnické osoby a organizační složky obce.⁸⁸ Dle zákona o rozpočtových pravidlech územně samosprávných celků může obec rozhodnutím zastupitelstva zřizovat vlastní organizační složky bez právní subjektivity, příspěvkové organizace jako právnické osoby, školské právnické osoby, veřejné výzkumné instituce, zakládat obchodní společnosti (a.s. nebo s.r.o) nebo obecně prospěšné spolčenosti. Obec se také může stát společníkem obchodní společnosti nebo obecně prospěšné společnosti.⁸⁹

Majetek obcí

Vlastnické právo územní samosprávy je jedním z předpokladů existence územní samosprávy. Slouží k ovlivňování a plnění dlouhodobého sociálně-ekonomického rozvoje daného území.⁹⁰ Dle § 38 zákona o obcích má obec povinnost využívat majetek účelně a hospodárně v souladu se zájmy a úkoly obce. Aby bylo možno takto majetek využívat, musí tu být jedno ze základních vlastnických oprávnění, kterým je právo věc užívat. Právo věc užívat představuje jádro hospodaření s hmotným majetkem, které umožňuje obcím používat majetek k plnění vymezené působnosti. Při využívání majetku musí obec dodržovat různá, zákonem daná omezení, např. omezení obce jako vlastníka znamená, že obec se musí při užívání věci zdržet všeho, čím by nad míru přeměřenou poměrům obtěžovala jiného nebo čím by vážně ohrožovala výkon jeho práv.⁹¹ Majetek obcí slouží především k zajišťování veřejných statků. Majetek je ve vlastnictví společenství občanů,

⁸⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR.*

⁸⁸ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ KADEŘÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance.*

⁹¹ HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi.*

kteří žijí na daném území, nikoli majetek členů zastupitelstva, což by měli mít zastupitelé na zřeteli, když o něm rozhodují.⁹²

3.2.2. Hospodaření a rozpočet obcí

Úprava finančně hospodářských vztahů mezi korporacemi územní samosprávy (včetně státu), zahrnuje po stránce výdajové rozvržení úkolů a po stránce příjmové hlavně rozdělení daňové oblasti mezi jednotlivé nositele veřejné moci. Finančním hospodařením se rozumí ta stránka hospodářské činnosti, kterou se obec snaží opatřit si prostředky, aby mohla úspěšně plnit veřejné úkoly, které jí byly svěřeny. V současnosti je nereálný plán ekonomická soběstačnost a potřebné finanční prostředky do rozpočtů obcí plynou zejména z ústředních rozpočtů, případně speciálních fondů.⁹³

Hlavní zásady hospodaření a finančního řízení v nevýdělečné sféře (tedy i v hospodaření obcí) jsou založeny na principu 3E, tj. Economy, Efficiency, Effectiveness. Princip Economy, nebo-li hospodárnost znamená, že by mělo být dosaženo odpovídající kvality plněných úkolů s co nejnižším vynaložením veřejných prostředků. Effectiveness (účelnost), kritérium účelnosti zahrnuje vztah mezi výstupy a cíly – princip dělání správných věcí, tj. jen takových, které skutečně měly být provedeny. Efficiency, nebo-li efektivita, vyjadřuje míru dosahování výsledků. Tedy takové použití veřejných prostředků, kdy dosáhneme co nejvýše možného rozsahu a kvality a přínosu plněných úkolů ve srovnání s objemem vynaložených prostředků.⁹⁴ Tyto principy jsou obsaženy i v zákoně o finanční kontrole (Zákon č. 320/2001 Sb.)

Příjmy a výdaje

V ČR se místní rozpočty podílejí na veřejném rozpočtu přibližně 20 %. Příjmy obcí můžeme dělit na běžné, kapitálové a ostatní. Mezi běžné příjmy patří daňové a nedaňové příjmy. Hlavním příjmem místních rozpočtů jsou příjmy z daní. V případě místních rozpočtů jsou to daně sdílené a daně svěřené. U sdílených daní je výnos dělen mezi různé úrovně veřejných rozpočtů, u svěřených daní jde celý výnos do místního rozpočtu. Relativní velikost výnosu je u těchto daní určena zákonem a obce je nemůže ovlivňovat. Další

⁹² KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*.

⁹³ MARKOVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*.

⁹⁴ OTRUSINOVÁ, Milana, KUBÍČKOVÁ, Dana. *Finanční hospodaření municipálních jednotek po novele zákona o účetnictví*

skupinou běžných příjmů tvoří nedaňové příjmy, jejich hlavní rozdíl oproti daňovým spočívá v tom, že jejich strukturu či výši může obec ovlivnit.⁹⁵

Výdaje místních rozpočtů se dělí na běžné a kapitálové. Běžné výdaje jsou hlavní skupinou výdajů a zahrnují zejména financování místních veřejných statků, platy, náklady na energie atd. Kapitálové výdaje mohou mít podobu místních investic, nebo formu investování v případě dočasně uvolněných finančních zdrojů.⁹⁶

Tabulka 2: Struktura příjmů a výdajů místních rozpočtů

Příjmy	Výdaje
Běžné	Běžné
Nenávratné	Nenávratné
Daňové	Mzdy a platy
Svěřené daně	Povinné poj. za zaměstnance
Sdílené daně	materiálové
Místní poplatky	Energie
Správní poplatky	Nájemné
Nedaňové	Sociální dávky
Poplatky za služby	Dotace vlastním OS a jiným
Příjmy z pronájmu majetku	Neinvestiční příspěvky PO
Příjmy od OS, PO	Výdaje na sdružení fin. prostředků
Zisk obecních podniků	Placení daně
Dividendy, přijaté úroky	Placení sankcí za porušení rozpočtové kázně
Ostatní	Placené pokuty
Doplňkové – dary apod.	Placené úroky
Přijaté sankční pokuty apod.	Ostatní (dary apod.)
Dotace	
Návratné	Návratné
Neinvestiční půjčky, úvěry	Poskytnuté krátkodobé půjčky
Kapitálové	Kapitálové – investiční výdaje na:
Nenávratné	Pořízení dlouhodobého majetku
Z prodeje majetku	Nákup CP
Dotace	Poskytnutí investiční dotace
Investiční přijaté transfery	Investiční příspěvky PO
Přijaté splátky dříve poskytnutých půjček	Splátky investičních úvěrů
Návratné	Návratné
Přijaté investiční úvěry	Na investiční půjčky poskytnuté různým subjektům
Příjmy z emise komunálních obligací	
Ostatní - dary	

Zdroj: vlastní zpracování dle: PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 587 s. ISBN 978-807-3576-141. str. 428

Návratné příjmy můžeme dále dělit na vlastní (daňové a nedaňové) a dotace (účelové a neúčelové). (Příloha 1)

⁹⁵ ČERNOHORSKÝ, Jan, Petr TEPLÝ a Marek JETMAR. *Základy financí*.

⁹⁶ Tamtéž

Jak již bylo zmíněno, nejdůležitější příjem rozpočtů obcí tvoří daně. Daňové příjmy dle zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní tvoří:

Tabulka 3: Daňové příjmy rozpočtů obcí

Daň	Podíl
a) Daň z nemovitosti	100 %
b) Daň z přidané hodnoty	23,83 % z celostátního hrubého výnosu
c) Daň z příjmu fyzických osob za závislé činnosti, odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně	22,87 % z celostátního hrubého výnosu
d) Daň z příjmů fyzických osob vybírané srážkou (s výjimkou výnosů uvedených pod bodem c)	23,58 % z celostátního hrubého výnosu
e) Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, sníženého o výnosy uvedené v písmenech c) a d)	23,58 % z 60 % z celostátního hrubého výnosu daně
f) Daň z příjmů právnických osob, sejmou výnosů uvedených v písmenu h)	23,58 % z celostátního hrubého výnosu
g) Daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti, které mají na území obce bydliště	30 % z výnosu záloh na daň
h) daň z příjmu právnických osob v případech, kdy je poplatníkem příslušná obec	100 %
i) Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti odváděné zaměstnavatelem jako plátcem daně z příjmu, s výjimkou daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou	1,5 % z celostátního hrubého výnosu daně.

Zdroj: vlastní zpracování dle: ČESKO. Zákon č. 243/2000 Sb. ze dne 29. června o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) ve znění pozdějších předpisů

Novelou zákona č. 243/2000 Sb., která je účinná od 1. ledna 2008, byla zavedena nová kritéria pro přerozdělování výnosu sdílených daní pro obce. Bylo odstraněno nerovnoměrné rozdělení daňového výnosu na obyvatele mezi obcemi, které spočívalo zejména ve vysoké váze koeficientů velikostních kategorií obcí a skokovými přechody mezi těmito kategoriemi. Bylo zrušeno 14 velikostních kategorií obcí a zavedeny pouze čtyři velikostní kategorie s tzv. koeficienty postupný přechodů, podle nichž se u každé obce násobný pouze ta část počtu obyvatel obce, která spadá do příslušného intervalu počtu

obyvatel. Uvedený postup se nepoužívá pro města, která mají vlastní přepočítací koeficienty: Praha (4,2098), Brno (2,573), Ostrava (2,5273), Plzeň (2,5273). Takto upravený počet obyvatel obce má váhu 94 %, kritérium rozlohy obce a kritérium prostého počtu obyvatel mají každé váhu 3 %.⁹⁷

Tabulka 4: Koeficienty postupných přechodů a násobky postupných přechodů

Obce s počtem obyvatel od - do	Koeficient postupných přechodů	Násobek postupných přechodů
0 – 50	1,0000	1,000 x počet obyvatel obce
51 – 2 000	1,0700	50+1,0700 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 50
2 001 – 30 000	1,1523	2 136,5 + 1,1523 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 2 000
30 001 – a více	1,3663	34 400,9 + 1,3663 x počet obyvatel z počtu obyvatel obce přesahujících 30 000

Zdroj: ČESKO: Příloha č. 2 k zákonu č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní

Rozpočet a jeho sestavování

Roční rozpočet je základním nástrojem hospodaření obcí, je sestavovaný na kalendářní rok a zpravidla jako vyrovnaný. Pomocným nástrojem, který má sloužit pro střednědobé finanční plánování na období dvou až pěti let je rozpočtový výhled.⁹⁸

Na rozpočet lze nahlížet z několika pohledů. Rozpočet jako bilance příjmů a výdajů, která podává informaci o vyrovnanosti či nevyrovnanosti hospodaření. Dále můžeme na rozpočet nahlížet jako na rozpočtový plán, jehož cílem je sladění příjmových možností obce s výdajovými aktivitami. Rozpočet jako nástroj prosazování cílů obecních politik. Struktura výdajů totiž určuje, jaké aktivity budou nebo nebudou podporovány.⁹⁹ Rozpočet lze také vnímat jako decentralizovaný peněžní fond, v němž se soustřeďují různé druhy veřejných příjmů, které se rozdělují a používají k financování veřejných aktivit.

⁹⁷ MINISTERSTVO VNITRA. Analýza aktuálního stavu veřejné správy. In: [online]. 2011 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analiza-aktualniho-stavu-verejne-spravy.aspx>

⁹⁸ PAVLÁSEK, Vlastimil, Pavlína HEJDUKOVÁ a Leoš VÍTEK. *Veřejné finance a daně v České republice*

⁹⁹ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty*

Rozpočet je první dokument schválený zastupitelstvem. Také je nástrojem finanční kontroly.¹⁰⁰

Rozpočtový proces je cyklus, který začíná sestavením rozpočtu a končí kontrolou a hodnocením. Lze jej rozdělit do následujících fází: příprava, schvalování, čerpání (plnění), zpětná kontrola a vyúčtování.¹⁰¹

Rozpočet je zpracován, projednáván a schvalován v třídění dle platné rozpočtové skladby. Na úrovni obce je rozpočet schvalován a projednáván zastupitelstvem, které také kontroluje plnění rozpočtu a přijímá opatření v případě odchylek. Po skončení rozpočtového období se údaje o skutečném plnění rozpočtu sestavují do závěrečného účtu, který je také projednáván a schvalován zastupitelstvem.¹⁰² Není-li rozpočet chválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se hospodaření obcí v době do schválení rozpočtu rozpočtovým provizoriem. Pravidla rozpočtového provizoria, která jsou potřebná k zajištění plynulosti hospodaření, stanoví zastupitelstvo.¹⁰³

Rozpočet může být sestavován dle tří metod. Nejjednodušší a také nejpoužívanější je metoda přírůstková, kdy se navýší rozpočet z minulého období o určitý koeficient. Tato metoda je jednoduchá a rychlá, ale její největší nevýhodou je, že předpokládá, že v předchozích letech byl rozpočet sestaven správně. Za nejlepší metodu lze označit přístup nulové základy. Jeho tvorba je pracnější, ale také transparentnější. Při jeho sestavení je nutné zahrnout všechny činnosti, akce a služby, které chce obec realizovat a ke každé položce vypočítat náklady. Pokud se ukáže, že náklady převyšují příjmy, je nutné přistoupit k redukci některých aktivit. Nejpokročilejší je programovací přístup, kdy struktura rozpočtu vyhází z hledisek účelnosti. Základem je definování cílů, které jsou následně strukturovány, dle míry účelnosti pro danou komunitu. Cílům se následně přiřazují zdroje, které jsou nutné pro jejich dosažení. Když jsou známy zdroje a cíle, je možno kalkulovat míru efektivnosti (poměr mezi přínosy a náklady).¹⁰⁴

Příprava a schvalování rozpočtu je výsledkem přípravy projednání a schvalování, kterého se účastní celá řada subjektů: především vedoucí finančního odboru, v menších

¹⁰⁰ ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Financování rozvojových strategií územním rozpočtem*

¹⁰¹ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty*

¹⁰² PAVLÁSEK, Vlastimil, Pavlína HEJDUKOVÁ a Leoš VÍTEK. *Veřejné finance a daně v České republice*

¹⁰³ PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti.*

¹⁰⁴ CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty.*

obcích účetní, starosta, finanční výbor a zastupitelstvo. I občané se mohou zúčastnit projednávání rozpočtu a to tak, že podají připomínky ke zveřejněnému návrhu před jeho projednáním a schválením zastupitelstvem. Rozhodování o rozpočtovém procesu je rozhodování o využití disponibilních zdrojů. Od odhadu výše příjmů se odvíjí výše celkových schválených výdajů a jejich struktura. Při odhadu příjmů je na místě opatrnost a obezřetnost, neboť dojde-li k nadhodnocení odhadu příjmů, bude v průběhu rozpočtového roku nutno provádět výdajové škrty nebo zajistit krytí pomocí schváleného deficitu. Ovšem přílišné nebo systematické podhodnocení příjmů omezuje důvěru v rozpočet, neboť se často a výrazně mění a je narušena jednotnost rozpočtového procesu pro celý rozpočet. O dodatečných zdrojích se nerozhoduje stejně jako o rozpočtu, ale prostřednictvím rozpočtových opatření. Je tak omezena role zastupitelů a veřejnosti ve prospěch obce. Hlavní příčinou tohoto stavu je nastavení vztahu mezi jednotlivými veřejnými rozpočty. Jelikož je rozpočtový rok pro všechny rozpočty stejný a jelikož významnou část příjmů tvoří dotace, jejichž přesná výše je známá nejdříve při schválení „dotujícího“ rozpočtu.¹⁰⁵

Rozpočtový výhled

Rozpočtový výhled pomáhá k odpovědnějšímu a úspěšnějšímu hospodaření, protože eliminuje nevýhodu rozpočtu, jehož platnost končí s koncem kalendářního roku. Období rozpočtového roku je příliš krátké, už jen z toho důvodu, že obce vstupují do dlouhodobějších pohledávek a závazků. Rozpočet tedy není vhodným nástrojem pro plánování delšího časového horizontu. Rozpočtový výhled pomáhá také koordinovat investiční aktivity obce. Slouží k sestavování návrhů ročních rozpočtů. Je to tedy střednědobý finanční plán, který je také užitečný z hlediska splatnosti úvěrů a návratných finančních výpomocí.¹⁰⁶ Na základě zákona č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů by měl rozpočtový výhled především obsahovat základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.¹⁰⁷

¹⁰⁵ SEDMIHRADSKÁ, Lucie. Schválené rozpočty a skutečné hospodaření obcí. In: *Deník veřejné správy: Ekonomika* [online]. 2009 [cit. 2015-03-02].

¹⁰⁶ ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Financování rozvojových strategií územním rozpočtem*

¹⁰⁷ ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, §3, odst.2

4. Vlastní práce

4.1. Základní informace o obci Vráž

Obec Vráž se nachází cca 3 km od východního okraje okresního města Berouna, v blízkosti dálnice D5 Praha - Plzeň. Rozloha obce je 643 ha. Vlastní katastr obce Vráž je situován v oblasti Chyňavské pahorkatiny, která je součástí Křivoklátské vrchoviny. Členitý terén je v nadmořské výšce od 260 až do 430 metrů nad mořem, střed obce se nachází přibližně v nadmořské výšce 320 metrů nad mořem na mírném hřebeni směřujícím severojižním směrem. Nejvyšší nadmořské výšky (souvisle nad 400 metrů nad mořem) jsou pak v oblasti severní části katastru obce zvané Malá Vráž a Na Lesích, blízko sousední obce Lhotka.

První písemná zmínka o obci je v historických písemných pramenech datována do roku 1320, kdy se připomínají zdejší rychtář a kovárna. Z další písemné zprávy z roku 1357 lze zjistit, že Vráž byla součástí panství příslušného k nově budovanému hradu Karlštejn.

Obcí prochází silnice spojující Prahu s Berounem, nazývaná též Stará Plzeňská, před výstavbou dálnice D5 bývala jedinou spojnici, propojující Prahu, Beroun a Plzeň. Obcí rovněž prochází železnice, spojující Prahu, Rudnou u Prahy, Loděnici a Beroun a která dále směřuje na Plzeň a Rakovník. Vlaková stanice je málo využívána, jelikož vlaků nejedí mnoho, jsou pomalejší než autobusy a většina obyvatel má kratší cestu na jednu ze dvou autobusových zastávek.

V obci Vráž se nacházejí tři obchody s potravinami a částečně i se smíšeným zbožím, dvě hospody a také knihovna a pošta. V obci je zaveden plynovod i vodovod stavba kanalizace byla započata v roce 2015.

Dominantou obce je kostel svatého Bartoloměje. Jeho mohutná věž má díky dlátovitému tvaru střechy charakteristickou siluetu. Střecha věže je zcela mimořádně opatřena dvěma dvojramennými kříži. Kostel je poprvé zmiňován v roce 1380 v tzv. vizitačních aktech pražského arcibiskupství.

Obec Vráž je díky své dobré poloze vyhledávaným místem pro bydlení a rekreaci. V obci se nachází 399 domů a v rozsáhlých chatových oblastech Na lesích je 390 chat. V chatových oblastech část obyvatel žije trvale, i když jen přibližně 90 jich zde má hlášený

trvalý pobyt. Bez přihlášeného trvalého pobytu zde žije dalších cca 100 až 150 lidí a v sezóně je zde více než 700 lidí. To způsobuje konflikty těchto lidí a obce. Obec nechce do těchto oblastí investovat, protože z ní plynou jen malé finanční prostředky do obecního rozpočtu. Jsou zde nepříliš kvalitní komunikace a další kritika k zastupitelstvu obce z této oblasti směřuje k opomíjení v případech investičních akcí. Ani nově zavedený bezdrátový veřejný rozhlas a také v současné době budovaná kanalizace obce se této oblasti netýkají.

Společenský život v obci a spolky

TJ Sokol

Sokol Vráž byl založen 8. 7. 1919. V roce 1952 jednota ve Vráži zanikla. Roku 1997 ustavující valná hromada rozhodla o obnovení Sokola. TJ Sokol Vráž se snaží zajistit sportovní vyžití v obci, k dispozici je volně přístupné volejbalové hřiště a venkovní stůl na stolní tenis. Sokol také organizuje několik turistických výprav do okolí. Členové jednoty mají možnost využívat prostory sokolovny (kondiční cvičení pro ženy, jóga). TJ Sokol Vráž tradičně organizuje také kulturně společenské akce (Den dětí, drakiádu, country zábavu).

Hasiči

Roku 1892 vzniká hasičský sbor, kterému byl až o padesát čtyři let později předán hasičský vůz. Během 90. let hasiči zanikly. Obnovení činnosti hasičů bylo k 31. 12. 2010. Na Vráži pořádají akce jako pálení čarodějnic a pokusili se i o obnovu tradice stavění májky.

Politická situace v obci

Politická situace je nejlépe reflektována pomocí voleb. Z celkové volební účasti vyplývá, že účast ve volbách je ve srovnání s krajským a celorepublikovým průměrem nadprůměrná. Pouze v roce 1998 byla volební účast podprůměrná, což ale bylo způsobeno tím, že v tomto roce kandidovala pouze jediná strana. Občané se celkem zajímají o politické dění v obci.

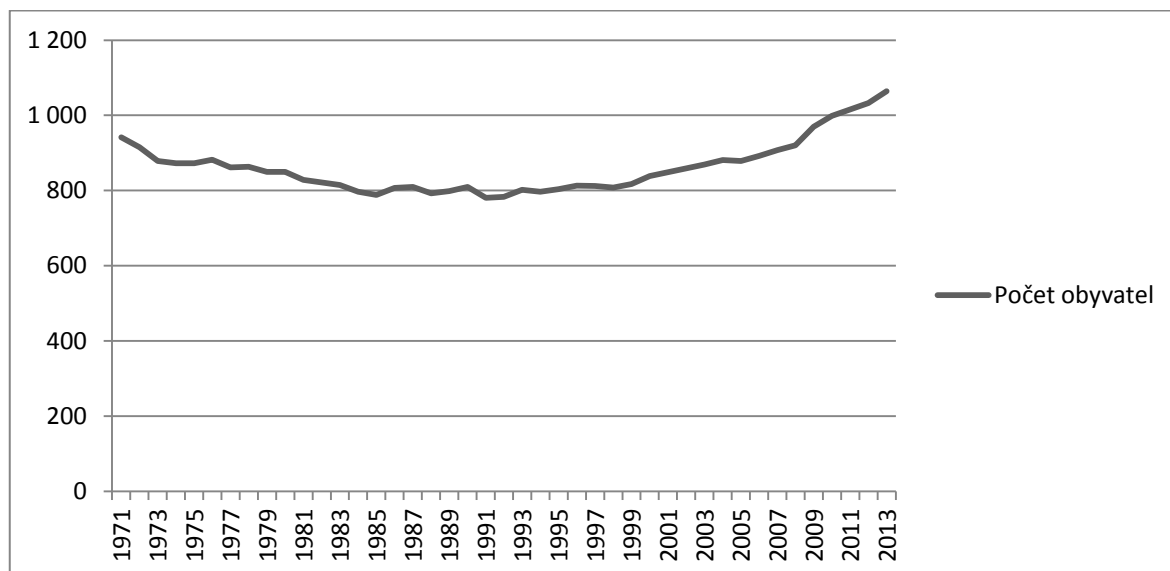
Volby roku 1994 vyhrála Česká strana sociálně demokratická. Volební účast byla 72,3 %. Starostou obce se stal JUDr. Vladimír Jansa. Ve volbách roku 1998 opět zvítězila Česká strana sociálně demokratická, která však byla jediným kandidátem a to se odrazilo i na volební účasti, která byla jen 42,31 %. V roce 2002 občané projevíli touhu po změně

vedení a vítězem voleb se stala nově vzniklá strana SNK Vráž. Účast byla 67,04 % a starostou se stal Antonín Štorkán, který po dvou letech s funkce odstoupil a nahradila ho Ing. Hana Maivaldová. V roce 2006 (účast 57 %) opět zvítězilo SNK Vráž. V roce 2010 se SNK Vráž, přeměnilo na Nezávislí – Vráž a toto sdružení se opět stalo vítězem voleb, stejně jako v roce 2014. Starostkou stále zůstává Ing. Hana Mainvaldová. Místostarosta je Jaroslav Jelínek.

Obec má dva výbory zastupitelstva: Finanční a Kontrolní a jednu Komisy rady obce: sociální. Obec má jednu příspěvkovou organizaci a to Základní a mateřskou školu Vráž.

Obyvatelstvo obce Vráž

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel v obci Vráž od roku 1971 do 2014

Zdroj: vlastní zpracování, data z: ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. [online]. [cit. 2015-03-01]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/>

V obci mělo k 1. 1. 2014 trvalý pobyt 1096 obyvatel, z toho je 542 mužů a 554 žen. Z grafu je vidět, že od roku 1971 se počet obyvatel pohybuje pod hranicí 1 000 obyvatel. Největší pokles je vidět od roku 1984, od roku 1995 počet obyvatel stále stoupá. V roce 2011 byla překročena hranice 1 000 obyvatel. Počet obyvatel v posledních 10 letech stoupl přibližně o 200. Díky atraktivnosti polohy obce lze předpokládat, že počet obyvatel poroste, ovšem vzhledem k schválenému územnímu plánu obce nelze předpokládat rozsáhlou výstavbu, jako se tomu děje v některých okolních obcích. Politika, která je v obci prosazována, vede k výstavbě nových domů ve stávající zástavbě obce. Lze

předpokládat další menší růst počtu obyvatel, protože zastupitelé schválili územní studii ve Stupicích, kde by mezi ulicí Dolní Stupice a ulicí Pod Hájem mohlo být postaveno až 30 nových rodinných domů. Tyto ulice by měly být do budoucna propojeny, čímž by ubylo nepříjemných slepých ulic. Pozemky jsou soukromé a tak je jen na majitelích pozemků, jestli zde bude výstavba zahájena, nebo ne.

4.2. Analýza financování obce a její rozpočet

4.2.1. Analýza příjmů

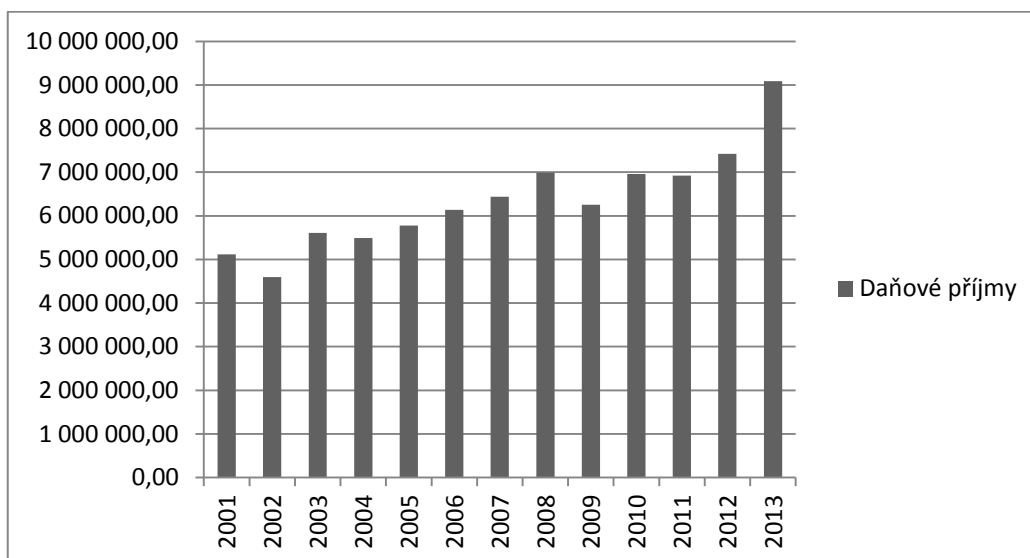
Následující kapitola obsahuje údaje o vývoji příjmů v letech 2001 až 2013 pomocí časových řad, podrobnější analýza pomocí poměrových ukazatelů je provedena v letech 2009 až 2013 a také předpokládaný vývoj těchto ukazatelů na roky 2014 až 2017. Data z let 2001 až 2013 jsou ze závěrečných účtů obce, z let 2014 až 2017 z rozpočtů a rozpočtových výhledů obce. Dále jsou použita data z Daňové statistiky Ministerstva financí ČR.

Na celkových příjmech obce se v průměru od roku 2001 do roku 2013 jednotlivé druhy příjmů podílejí následovně (Příloha 3):

- daňové příjmy: 74,94 %,
- nedaňové příjmy: 9,28 %,
- kapitálové příjmy: 5,82 %,
- přijaté dotace: 9,96 %.

U daňových příjmů tento procentní podíl okolo průměrné hodnoty většinou kolísá, a to od 60 % do 84 %. U nedaňových příjmů hodnoty kolísají od 6 % do cca 11 %. U kapitálových dotací je podíl vyšší jen v letech 2001 a 2002 poté kapitálové příjmy kolísají mezi 0,19 % až 4,35 %. Přijaté dotace se v jednotlivých letech na celkových příjmech podílejí hodnotou od 0,93 % až 30,37 %.

Graf 2: Vývoj daňových příjmů obce Vráž v letech 2001 až 2013 v Kč

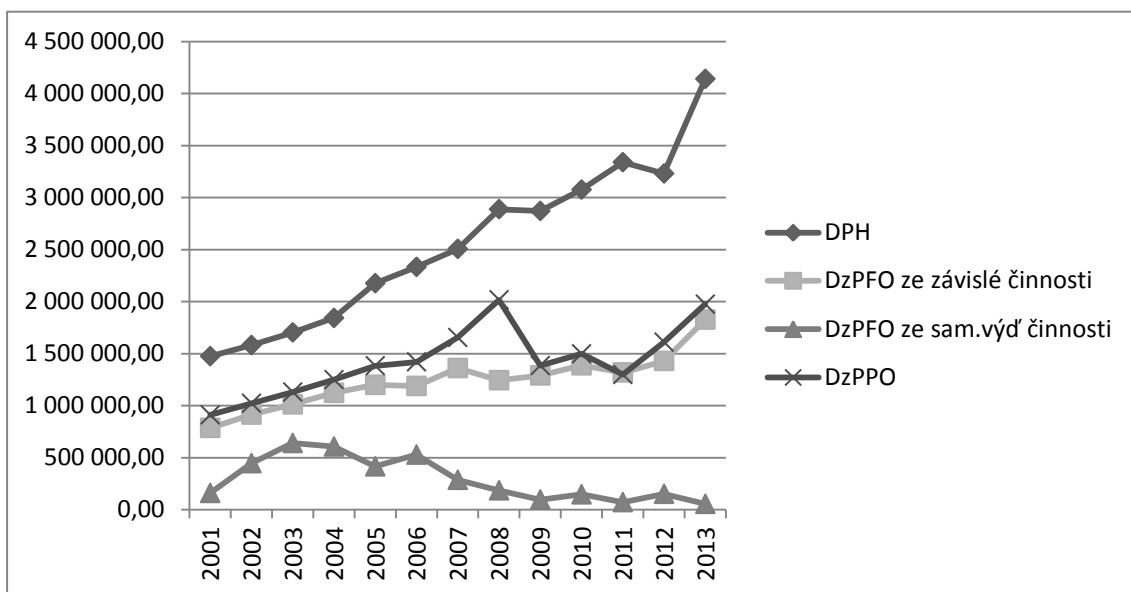
Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Z vývoje dat (Příloha 5) je patrné že dlouhodobě mají daňové příjmy rostoucí trend. Největší meziroční pokles příjmů nastává v roce 2009 a to o 733 415,53 Kč tj. o 10,5 %. Dále daňové příjmy klesají oproti předchozímu roku v letech 2002 o 10,26 %, 2004 o 2,09 % a 2011 o 0,47 %. Velký pokles příjmů v roce 2009 byl pravděpodobně způsoben celostátním poklesem daňových příjmů (v ČR klesly daňové příjmy o 83 946,37 mil. Kč tj. o 13,83 %). Na tomto poklesu se významně podílela daň z příjmu právnických osob, která v ČR meziročně klesla o 36,32 % a na úrovni obce Vráž klesla tato daň meziročně o 31,36 %.

Největší nárůst daňových příjmů je vidět v roce 2013 o 22,5 %, v roce 2003 o 22,09 % a v roce 2010 o 11,27%. Nárůst daňových příjmů v roce 2010 o 704 282,69 Kč byl z jedné třetiny způsoben nárůstem daně z nemovitosti. Největší daňový nárůst v roce 2013 byl způsoben změnou struktury sdílených daní, která je platná od 1. ledna 2013. Největší nárůst nastal u daně z přidané hodnoty (908 919 Kč) a u daně příjmu fyzických osob ze závislé činnosti.

Kromě roku 2002 jsou všechny daňové příjmy vždy větší než v roce 2001, daňové příjmy mají tak celkově rostoucí charakter. Oproti roku 2001 vzrostli příjmy v roce 2013 o 77,54 %.

Graf 3: Vývoj vybraných daňových příjmů obce Vráž v letech 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Z grafu je patrné že daň z přidané hodnoty má rostoucí charakter, z původní hodnoty 1,47 mil. Kč v roce 2001 se v roce 2013 zvýšila na hodnotu 4,14 mil. Kč. Jediný mírný pokles je zaznamenán v roce 2012 o 108 tis. Kč a v roce 2009 o 17,34 tis Kč.

Daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti vzrostla z původních 785,4 tis. Kč na hodnotu 1,826 mil. Kč.

Daň z příjmu fyzických osob za samostatné výdělečné činnosti zaznamenala velký růst do roku 2004 kdy z původní hodnoty v roce 2001 (160,4 tis. Kč) vzrostla až na 600 tis. Kč. Od této doby až na růst větší růst v roce 2006 o 113,2 tis. Kč spíše klesá. V roce 2013 byla její hodnota pouze 55,6 tis. Kč.

Daň z příjmu právnických osob každoročně výrazně rostla až na hodnotu 2 mil. Kč v roce 2008. V následujících dvou letech se dostala na hodnotu 1,5 mil. Kč a následně začalo opět růst až na hodnotu 1,97 mil. Kč v roce 2013.

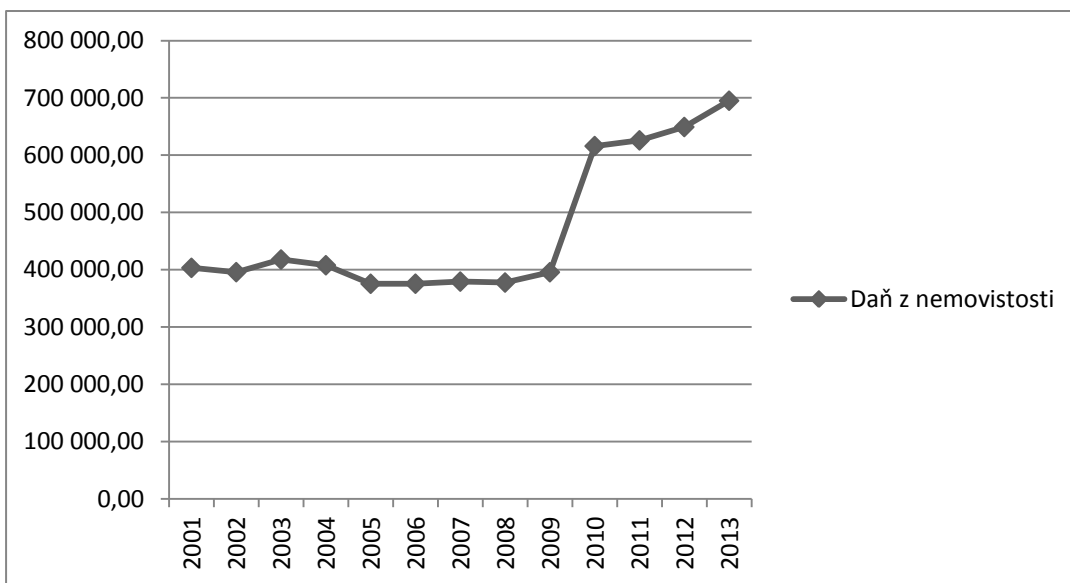
Na daňových příjmech (Příloha 4) se v průměru za roky 2001 až 2013 nejvíce podílela daň z přidané hodnoty (39,28 %). Z dalších daňových příjmů se 19,37 % podílela daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti, 5,05 % daň z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti a daň z příjmu právnických osob 22,35 %.

Od roku 2003 do roku 2011 podíl daně z přidané hodnoty na daňových příjmech obce roste a to z hodnoty 30,37 % v roce 2003 až na hodnotu 48,23 % v roce 2011. V roce 2012 a 2013 klesl tento podíl na 43,55 % respektive na 45,55 % v roce 2013.

Daň z příjmu ze samostatné výdělečné činnosti se v průměru za roky 2001 až 2013 podílela na daňových příjmech obce z 22,35 %. Od roku 2001 až do roku 2008 rostl podíl daně z příjmu právnických osob na celkových příjmech. Největší podíl měla v roce 2007 (25,69 %) a 2008 (28,88 %). Následně její podíl klesal až do roku 2011 na hodnotu 18,75 %. Od roku 2009 podíl opět rostl až na hodnotu 22,35 % v roce 2013.

Podíl daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti kromě roku 2001 (15,35 %) a roku 2008 (17,81 %) kolísá mezi 18 % až 21 %. Podíl daně z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti rostl z hodnoty 3,13 % v roce 2001 až do roku 2004 na hodnotu cca 11 %. Od té doby podíl spíše klesal a od roku 2008 se pohybuje pod úrovní 2,65 %. V roce 2013 klesl až na hodnotu 0,61 %.

Tabulka 5: Vývoj daně z nemovitosti v letech 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

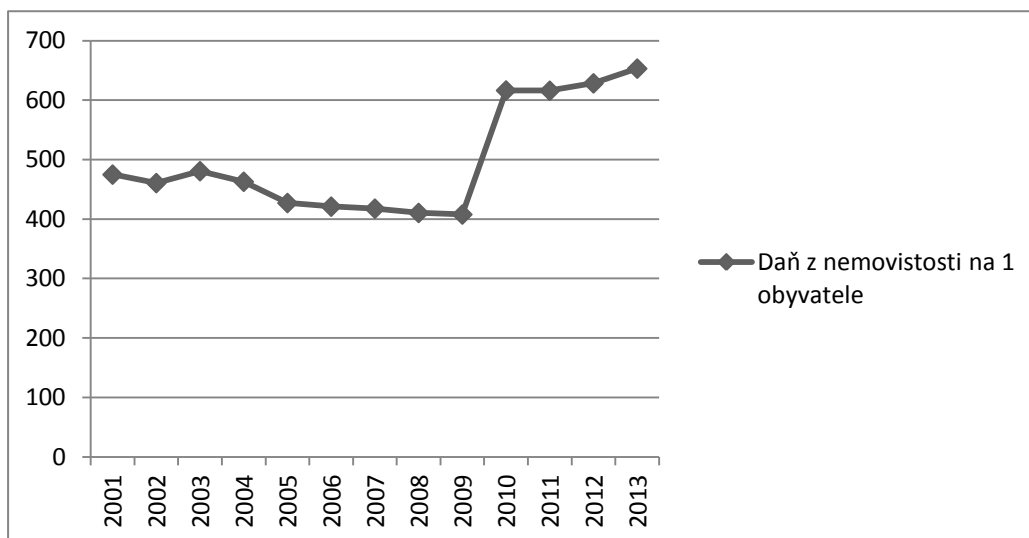
Z grafu a výpočtu elementárních charakteristik (Příloha 8) je vidět že od roku 2010 je trend vývoje daně z nemovitosti rostoucí. Na daňových příjmech obce se daň z příjmů průměrně podílí 7,38 %. Největší podíl na daňových příjmech měla v roce 2011 (9,04 %).

Zvýšení daně z nemovitosti o 55,66 % v roce 2010 oproti roku 2009 bylo způsobeno zvýšením základní sazby daně z nemovitosti u rodinných domů, bytů

a pozemků na dvojnásobek z jedné na dvě koruny za metr čtvereční. V ČR vzrostla daň z nemovitosti v roce 2010 oproti roku 2009 o 37,53 %.

Druhý největší nárůst o 22 040 Kč byl v roce 2003. Oproti roku 2001 byla v roce 2013 daň z nemovitosti na úrovni 172,34 %. Jediný trochu větší pokles příjmů nastal v roce 2005 o 32 349 Kč. Další dva mírné poklesy byly v letech 2002 a 2008.

Graf 4: Vývoj daně z nemovitosti na obyvatele v letech 2001 až 2013 v Kč

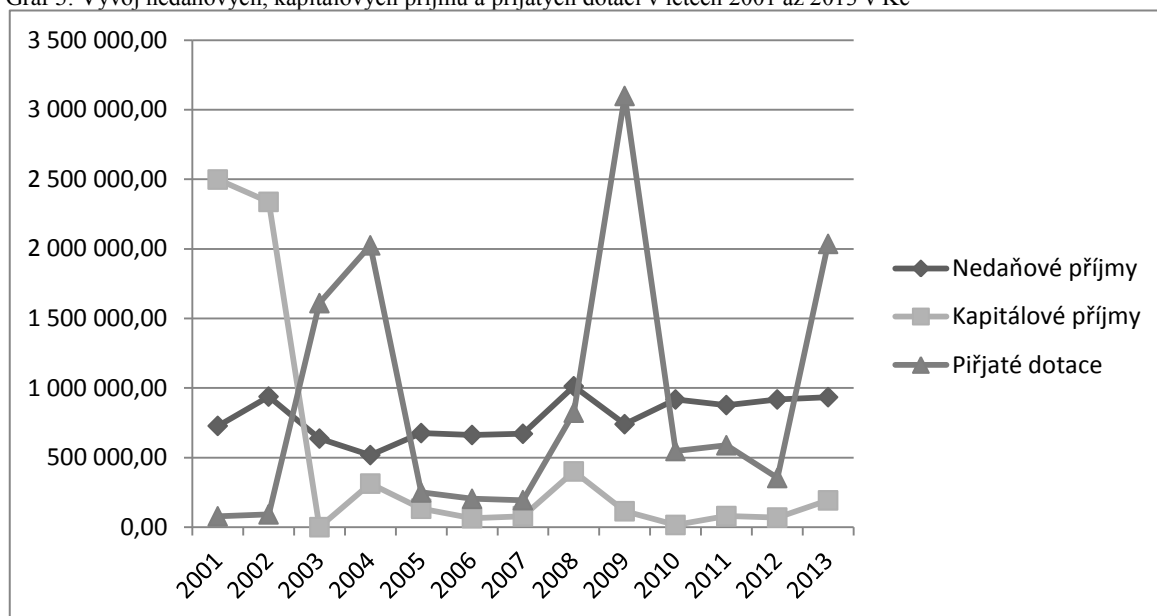

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Z grafu a výpočtu elementárních charakteristik (Příloha 9) je vidět že vývoj je podobný jako u daně z nemovitosti. Avšak ve vývoji této časové řady je vidět více meziročních poklesů. Od roku 2004 do roku 2009 daň vždy mírně klesala a v roce 2009 byla na úrovni 85,87 % oproti roku 2001. Největší nárůst o 208,61 Kč (51,14 %) byl v roce 2010. Největší pokles pak v roce o 2005 o 35,37 Kč. Oproti roku 2001 vzrostla daň z nemovitosti na obyvatele v roce 2013 o 37,52 %.

V porovnání se sousední obcí Loděnice (Příloha 12) je daň z nemovitosti na jednoho obyvatele nižší. V Loděnicích je trend daně na jednoho obyvatele také rostoucí, zde však už v roce 2010 dosáhla téměř částky 800 Kč a v roce 2013 činila 925,8 Kč na obyvatele.

Graf 5: Vývoj nedaňových, kapitálových příjmů a přijatých dotací v letech 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Z grafu vidíme, že nedaňové příjmy jsou v čase celkem konstantní a dlouhodobě kolísají přibližně mezi sedmi set tisíci až jedním milionem korun. V průměru se mezi roky 2001 až 2013 podílely na celkových příjmech 9,28 %.

U kapitálových příjmů vidíme po letech 2001 a 2002 velký propad, poté se kapitálové příjmy dlouhodobě drží pod úrovní čtyř set tisíc. Vysoký kapitálový příjem v letech 2001 a 2002 je způsoben prodejem dlouhodobého majetku. V průměru se kapitálové příjmy na běžných příjmech podílely 5,82 %. Kapitálové příjmy velmi kolísají a jejich podíl byl v letech 2001 a 2002 téměř 30 %. Poté už se podíl kapitálových příjmů nikdy nedostal nad úroveň 5 %. A ve většině let se pohybují okolo 1 %.

Z křivky dotací je vidět, že obec se aktivně snaží o financování svých aktivit i z jiných, než vlastních příjmů. Poslední vyšší dotace v roce 2012 byla na výstavbu nového pavilonu Mateřské školy Vráž. V roce 2015 budou přijaty schválené dotace na kanalizace, obec chce také žádat o další dotaci na kanalizace ve výši 2,5 mil. Kč od Středočeského kraje. Tato dotace by mohla být použita na financování domovních přípojek z kanalizačního sběrače na vlastnické hranici nemovitosti, které nejsou zahrnuty v projektové dokumentaci, a které nemovitostem zahrnutým v této dokumentaci hradí obec.

Dále bude také od Středočeského kraje žádána dotace ve výši půl milionu na likvidaci černé skládky.

Tabulka 6: Meziroční růst příjmů v letech 2009 až 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové příjmy v Kč	10 204 681,78	8 436 636,27	8 468 800,28	8 758 264,42	12 249 457,02
Návratné zdroje v Kč	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Meziroční růst příjmů	110,67 %	82,67 %	100,38 %	103,42 %	139,86 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2009 až 2013

Z vývoje vyplývá, že meziročně celkové příjmy kromě roku 2010 rostou. Pokles v roce 2010 oproti roku 2009 je způsoben přijatou dotací v roce 2009. Největší meziroční nárůstu příjmů byl v roce 2013. Tento nárůst je také způsoben dotací od Středočeského kraje.

Tabulka 7: Předpokládaný meziroční růst příjmů v letech 2014 až 2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Celkové příjmy v Kč	9 518 000,00	124 025 473,00	11 400 000,00	11 600 000,00
Návratné zdroje v Kč	0,00	15 000 000,00	13 250 000,00	11 500 000,00
Meziroční růst příjmů	77,70 %	1145,47 %	-1,7 %	-5,41 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozpočet obce 2014 a 2015, Rozpočtový výhled 2016 a 2017

Předpokládaný velký nárůst příjmů v roce 2015 je způsoben předpokládanou přijatou dotací ze Státního fondu životního prostředí a z Fondu soudržnosti na budovanou kanalizaci. Předpokládaný velký propad příjmů v letech 2016 a 2017 je způsoben vysokým růstem v roce 2015 vlivem dotací a dále úvěrem, který si obec sjednala kvůli budování kanalizace.

Tabulka 8: Meziroční růst vlastních příjmů v letech 2009 až 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Vlastní příjmy v Kč	7 105 821,78	7 889 040,27	7 880 090,68	8 404 851,42	10 213 628,62
Meziroční růst příjmů	84,61%	111,02%	99,89%	106,66%	121,52%

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2009 až 2013

Z tabulky lze vidět, že vývoj vlastních příjmů se liší od vývoje celkových příjmů. V roce 2009 je u vlastních příjmů vidět pokles, který způsobily především daňové příjmy (-733 415,53 Kč) a nedaňové příjmy (pokles o 272 647,18 Kč). V letech 2012 a 2013 se celkové a vlastní příjmy vyvíjejí podobně.

Tabulka 9: Předpokládaný meziroční růst vlastních příjmů v letech 2014 až 2015

Rok	2014	2015	2016	2017
Vlastní příjmy v Kč	9 518 000,00	124 025 473,00	11 400 000,00	11 600 000,00
Meziroční růst příjmů	91,23 %	108,52 %	110,76 %	101,79 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozpočet obce 2014 a 2015, Rozpočtový výhled 2016 a 2017

Je vidět že v letech 2014 až 2017 je předpokládána celkem stabilní výše vlastních příjmů s kolísáním okolo 10 %. Jediné snížení příjmů oproti přecházejícímu roku bylo předpokládáno v roce 2014.

Tabulka 10: Finanční nezávislost v letech 2009 až 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové příjmy v Kč	10 204 681,78	8 436 636,27	8 468 800,28	8 758 264,42	12 249 457,02
Vlastní příjmy v Kč	7 105 821,78	7 889 040,27	7 880 090,68	8 404 851,42	10 213 628,62
Finanční nezávislost	69,63 %	93,51 %	93,05 %	95,96 %	83,38 %

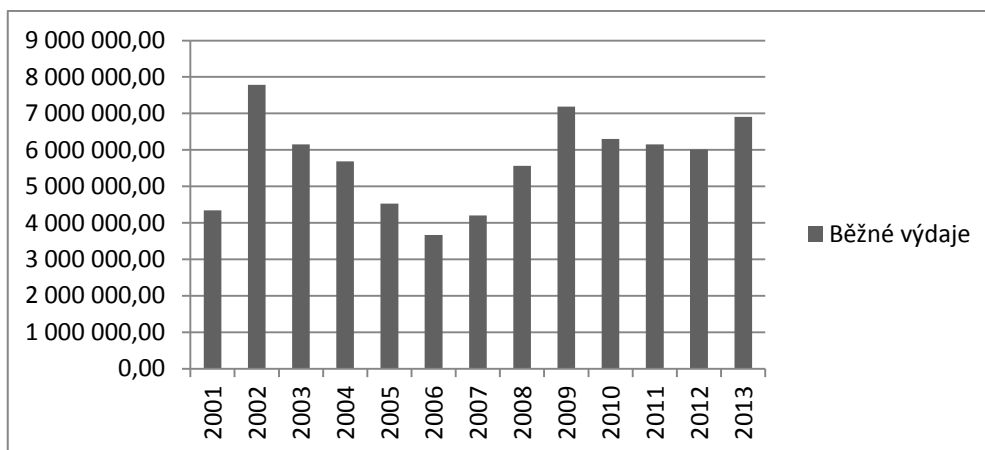
Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2009 až 2013

Kromě roku 2009 a roku 2013 se finanční nezávislost pohybuje nad úrovní devadesátí procent. Pokles finanční nezávislosti v těchto letech je zapříčiněn přijatými dotacemi. Ve všech ostatních letech se finanční nezávislost pohybovala nad úrovní 90 % procent. Vysoká úroveň finanční nezávislosti značí, že obec není příliš finančně závislá na přijatých dotacích, na druhou stranu jsou dotace hlavně u větších investičních akcí velmi vhodné k doplnění vlastních příjmů a ke snížení finančního zatížení pro běžný rozpočet obec, která by si na investici jinak musela brát úvěr či by ji nemohla vůbec realizovat.

4.2.2. Analýza výdajů

V následující kapitole jsou pomocí časových řad charakterizovány příjmy a výdaje v letech 2001 až 2013, přičemž data pocházejí ze závěrečných účtů obce. K analýze výdajů jsou použity poměrové ukazatele a data v letech 2009 až 2013 pocházejí ze závěrečných účtů obce, data z let 2014 až 2017 pocházejí z rozpočtů a rozpočtových výhledů obce.

Graf 6: Běžné výdaje v letech 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Z grafu a elementárních charakteristik (Příloha 6) vyplývá, že běžné výdaje kolísají mezi přibližně čtyřmi až osmi miliony korun. Přičemž od roku 2008 se pohybují kolem šesti milionů. Nejvíce běžné výdaje klesly v roce 2003 a to o 1 633 158,33 Kč a v roce 2005 o 1 152 747,85 Kč. Nejvíce běžné výdaje narostly v roce 2002 o téměř tři a půl milionu korun. Oproti roku 2001 stouply výdaje v roce 2013 o 59,11 %. Kromě let 2006 a 2007 byly vždy výdaje oproti roku 2001 vyšší. Z tempa růstu vyplývá, že běžné výdaje od roku 2009 stoupají. Největší úbytek byl v roce 2003 a 2010. Největšího zrychlení ve vývoji dosáhly běžné výdaje v roce 2007. V průměru se běžné výdaje podílely na celkových 78,13 % (Příloha 11).

Přibližně z 10 % tvoří běžné výdaje provozní náklady Základní a mateřské školy Vráž. Obec se snaží školu a školku podporovat a i přes to, že v letech 2004 – 2006 bylo ve všech třídách dohromady pouze cca 15 žáků, obec podpořila fungování školy. Za roky 2003 až 2013 přispěla obec na provoz ZŠ a MŠ Vráž téměř 5,5 mil. Kč.

V průměru se na běžných výdajích podílejí 11 % platy zaměstnanců, přibližně 12 % odměny členům zastupitelstva. V průměru se také 18 % podílejí na běžných výdajích

opravy a udržování. Tato položka je však v jednotlivých letech velmi variabilní. Například v roce 2009 se podílela na běžných výdajích 36,69 % a v roce 2008 to bylo jen 6,18 %.

Tabulka 11: Meziroční růst neinvestičních výdajů v letech 2009 až 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové neinvestiční výdaje v Kč	7 184 409,78	6 304 033,03	6 150 697,31	6 012 615,24	6 908 959,87
Meziroční růst neinvestičních prostředků	129,07 %	87,75 %	97,57 %	97,76 %	114,91 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2009 až 2013

Z tabulky je vidět že celkové neinvestiční výdaje meziročně nejvíce vzrostly v roce 2009 a nejvíce naopak klesly v roce 2010. Od roku 2010 meziročně stoupají, nejvíce pak v roce 2013. V roce 2013 se na zvýšení běžných výdajů podílela položka Opravy a udržování, která vzrostla o cca 1,2 mil. Kč.

Tabulka 12: Předpokládaný meziroční růst neinvestičních výdajů v letech 2014 až 2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Celkové neinvestiční výdaje v Kč	5 640 000,00	5 956 000,00	8 400 000,00	9 850 000,00
Meziroční růst neinvestičních prostředků	81,63 %	105,60 %	141,03 %	117,26 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozpočet obce 2014 a 2015, Rozpočtový výhled 2016 a 2017

Z tabulky je vidět, že na rok 2014 byl předpokládán meziroční pokles běžných výdajů. Na další roky obec předpokládá každoročně růst neinvestičních prostředků a to nejvíce mezi roky 2015 a 2016.

Tabulka 13: Srovnání neinvestičních a celkových výdajů v letech 2009 až 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové neinvestiční výdaje v Kč	7 184 409,78	6 304 033,03	6 150 697,31	6 012 615,24	6 908 959,87
Výdaje celkem v Kč	8 482 614,78	6 597 984,03	6 246 937,31	10 231 698,24	8 788 521,33
Srovnání neinvestičních a celkových výdajů	84,70 %	95,54 %	98,46 %	58,76 %	78,61 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2009 až 2013

Z tabulky je vidět, že běžné výdaje se na celkových vždy podílí více než 50 %. Nejmenší podíl běžných výdajů v roce 2012 byl způsoben větší investicí, která v roce 2012 proběhla. Podíl neinvestičních výdajů na celkových výdajích kolísá dle investičních aktivit obce. Proto v letech 2010 a 2011, kdy obec neměla téměř žádné investiční výdaje, se neinvestiční výdaje na celkových podílely 95,54 respektive 98,46 %.

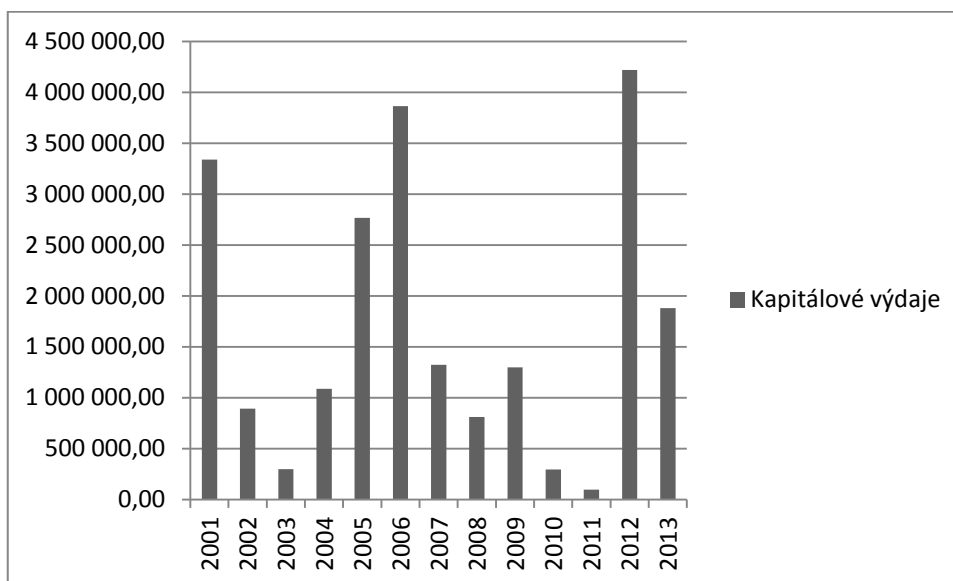
Tabulka 14: Srovnání předpokládaných neinvestičních a celkových výdajů v letech 2014 až 2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Celkové neinvestiční výdaje v Kč	5 640 000,00	5 956 000,00	8 400 000,00	9 850 000,00
Výdaje celkem v Kč	9 518 000,00	136 186 000,00	11 400 000,00	11 600 000,00
Srovnání neinvestičních a celkových výdajů	59,26 %	4,37 %	73,68 %	84,91 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozpočet obce 2014 a 2015, Rozpočtový výhled 2016 a 2017

Předpokládaný vývoj podílu neinvestičních výdajů v letech 2014, 2016 a 2017 je nižší než v předchozích letech. Velký propad v roce 2015 je způsoben budováním kanalizace.

Graf 7: Vývoj kapitálových výdajů obce Vráž v letech 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

V průměru se za posledních 13 let podílely kapitálové výdaje na celkových výdajích 21,87 %. Tento podíl je však značně nepravidelný neboť kapitálové výdaje jsou nepravidelné, ovšem jsou přiměřené k výši příjmů obce, tak aby zbytečně nezatěžovaly rozpočet obce. V roce 2001 byl jejich poměr k celkovým výdajům 43,47 % a v roce 2006 to bylo 51,33 %. Nejméně se podílely v roce 2001 pouze 1,54 %.

Obec dlouhodobě šetří finanční prostředky na budování kanalizace obce i přesto se však snaží o rozvoj obce pomocí vhodně zvolených investic. Na část svých investičních výdajů usilovala obec o získání dotací. Obec značně investuje do Základní a mateřské školy Vráž, byla zde vybudována nová střecha, vyměněna okna v MŠ, provedena přestavba kuchyně a výměna rozvodů vytápění a těles v budově, upraveno sociální zařízení a chodby, výměna světel ve třídách, byly vybudovány nové stropy, okna, omítky, podlahy, šatna a zateplení fasády. V roce 2012 byl vystavěn nový pavilon Mateřské školy Vráž, čímž se navýšila kapacita o 25 dětí, tedy na dvojnásobek. Od roku 2003 bylo do mateřské a základní školy investováno přes 12,5 mil. Kč. Na tyto investice byly získány dotace ve výši 5,4 mil. Kč.

Z dalších investičních akcí lze jmenovat opravy chodníků v ulici Pražská, oprava ulice Za Jelenem, výměna veřejného rozhlasu. Byla také opravena hřbitovní zeď.

Tabulka 15: Meziroční růst a srovnání investičních a celkových výdajů v letech 2009 až 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové výdaje v Kč	8 482 614,78	6 597 984,03	6 246 937,31	10 231 698,24	8 788 521,33
Celkové investiční výdaje v Kč	1 298 205,00	293 951,00	96 240,00	4 219 083,00	1 879 561,46
Meziroční růst investičních prostředků	160,25 %	22,64 %	32,74 %	4383,92 %	44,55 %
Srovnání investičních a celkových výdajů	15,30 %	4,46 %	1,54 %	41,24 %	21,39 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za rok 2009 až 2013

Vývoj investičních výdajů je značně variabilní a nevykazuje žádný trend. Obec plánuje investiční výdaje většinou dle dlouhodobých potřeb obce. Nárůst v roce 2012 je způsoben již zmíněnou výstavbou nového pavilonu Mateřské školy Vráž. Podíl investičních výdajů na celkových vždy kolísá dle výše investic v daném roce.

Tabulka 16: Předpokládaný meziroční růst a srovnání investičních a celkových výdajů v letech 2014 až 2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Celkové výdaje v Kč	9 518 000,00	136 186 000,00	11 400 000,00	11 600 000,00
Celkové investiční výdaje v Kč	3 878 000,00	130 230 000,00	3 000 000,00	1 750 000,00
Meziroční růst investičních prostředků	206,32 %	3358,17 %	2,30 %	58,33 %
Srovnání investičních a celkových výdajů	40,74 %	95,63 %	26,32 %	15,09 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozpočet obce 2014 a 2015, Rozpočtový výhled 2016 a 2017

V roce 2014 je navýšení investičních výdajů způsobeno investicí do místních komunikací a výdaji na kanalizaci. Nárůst v roce 2015 je způsoben již zmíněným budováním kanalizace. V letech 2016 a 2017 jsou předpokládány výdaje opět na místní komunikace a další investice do veřejného osvětlení.

Největší část výdajů na kanalizaci bude financována z Operačního programu životní prostředí.

Celkové výdaje na investici jsou 129 985 363 Kč. Celkové uznatelné náklady na investici z hlediska dotace jsou 120 846 653 Kč. Následující tabulka ukazuje, z jakých zdrojů budou hrazeny uznatelné náklady na investici.

Tabulka 17: Zdroj financování uznatelných nákladů na investici

Zdroj financí	Částka	Procentní podíl
Dotace z EU z OPŽP	102 719 545 Kč	85 %
Dotace ze SFŽP	6 042 326	5 %
Příspěvek příjemce dotace	12 084 653 Kč	10 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Žádost o dotaci

Předmětem podpory je nové oddílné splaškové kanalizace v délce 15,36 km. Účelem projektu je odkanalizování obce Vráž. Realizací tohoto projektu bude možno odstranit na ČOV Beroun znečištění 41t/rok CHSK_{CR}, 19,1 t/rok NL.

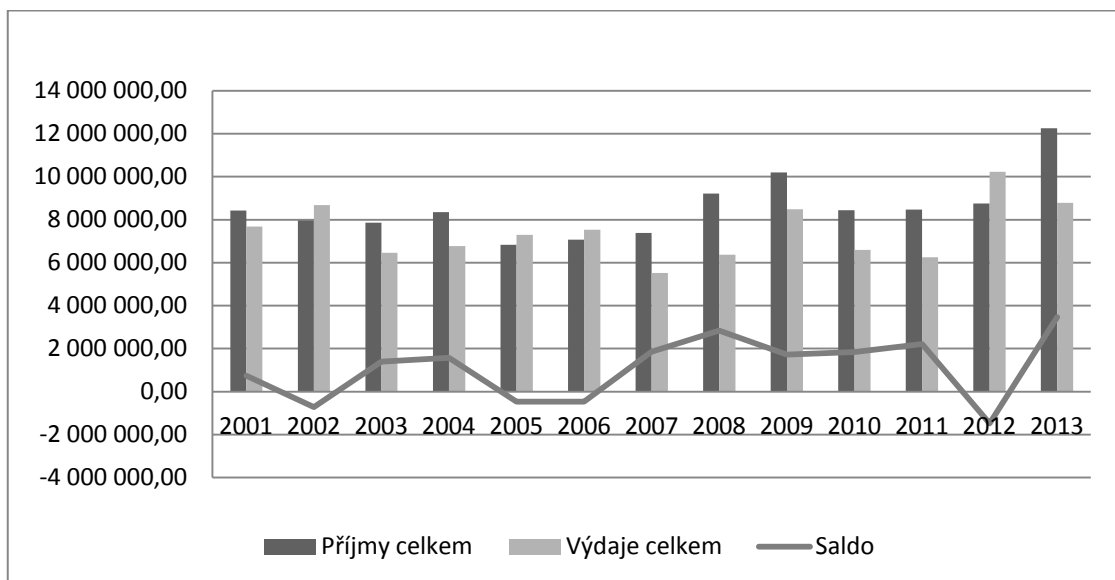
Projekt výstavby započal 5. 1. 2015 a měl by být ukončen 31. 9. 2015. Stavba by měla být zkolaudována do jednoho roku od ukončení stavby. Ovšem jelikož Vráž nebuduje vlastní čističku odpadních vod, měly by být plněny cíle projektu do dvou měsíců od kolaudace. V případě neplnění limitů hrozí obci velké sankce. Obec nyní intenzivně pracuje na řešení tohoto problému.

Pro pomoc majitelům nemovitostí, kteří by mohli mít finanční problémy s realizací kanalizační přípojky na vlastním pozemku, bude v rozpočtu na rok 2016 vyčleněna částka 1,5 mil. Kč, ze které budou moci občané čerpat půjčku v maximální výši 30 000 Kč pro realizaci přípojky kanalizace.

V roce 2015 hodlá obec požádat o dotaci ve výši 2,5 mil. Kč ze Středočeského kraje.

4.2.3. Finanční hospodaření obce

Graf 8: Porovnání celkových příjmů, výdajů a salda za roky 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

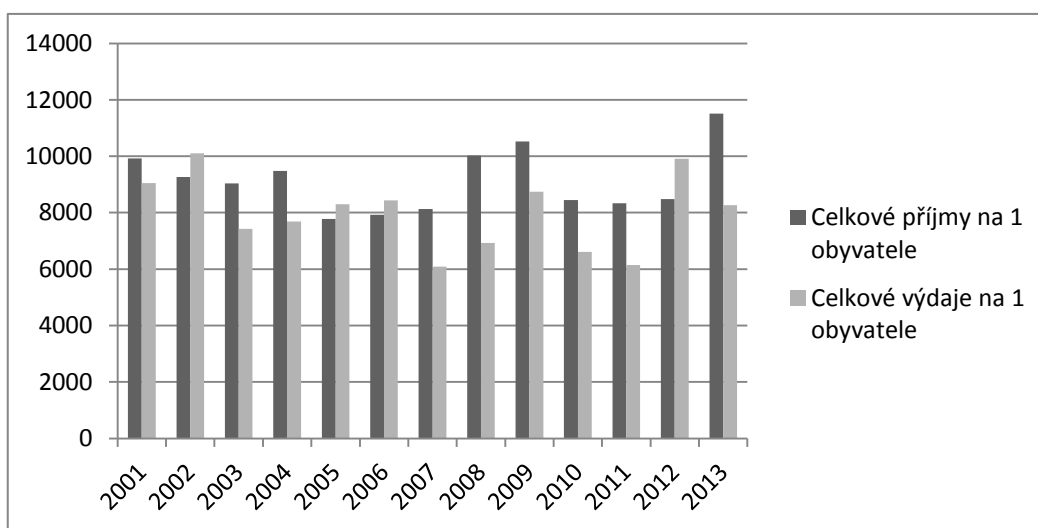
I když obec většinou plánuje svůj rozpočet jako vyrovnaný, příjmy a výdaje se v každém roce více či méně liší.

Z porovnání příjmů a výdajů je vidět, že saldo hospodaření je ve většině let kladné. Největší záporné saldo je v roce 2012 a to 1 473 433 Kč, záporné saldo bylo také v letech 2005 a 2006 přibližně o 460 tis. Kč, v roce 2002 bylo záporné saldo 717 633 Kč. Největší kladné saldo, téměř 3,5 mil. bylo v roce 2003, kladné saldo ve výši 2 844 777 Kč bylo v roce 2008.

V roce 2005 i 2006 měla obec záporné saldo ve výši 460 tis. Kč. V těchto letech byly zároveň příjmy a výdaje nejvíce vyrovnané. Saldo obce Vráž za roky 2001 až 2013 je 14 548 797,83 Kč.

Na rok 2015 je dle rozpočtu předpokládáný schodkový rozpočet ve výši - 12 160 527 Kč. Na roky 2016 a 2017 je rozpočet naplánovaný jako vyrovnaný.

Graf 9: Příjmy a výdaje na obyvatele v letech 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Z grafu vyplývá, že poměr mezi příjmy a výdaji na jednoho obyvatele je stejný jako příjem a výdej celkem. Největší záporné saldo mezi příjmy a výdaji na jednoho obyvatele je také mezi roky 2012.

Tabulka 18 Brutto úspora v letech 2009 až 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Celkové příjmy v Kč	10 204 681,78	8 436 636,27	8 468 800,28	8 758 264,42	12 249 457,02
Návratné zdroje v Kč	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Neinvestiční výdaje v Kč	7 184 409,78	6 304 033,03	6 150 697,31	6 012 615,24	6 908 959,87
Splátky dluhu v Kč	0,00			0,00	0,00
Brutto úspora	3 020 272,00	2 132 603,24	2 318 102,97	2 745 649,18	5 340 497,15

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2009 až 2013

Vzhledem k tomu, že obec nemá žádné návratné zdroje, odpovídá výše brutto úspory rozdílu mezi celkovými příjmy a neinvestičními výdaji.

Tabulka 19: Předpokládaná výše brutto úspory v letech 2014 až 2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Celkové příjmy v Kč	9 518 000,00	124 025 473,00	11 400 000,00	11 600 000,00
Návratné zdroje v Kč	0,00	15 000 000,00	13 250 000,00	11 500 000,00
Neinvestiční výdaje v Kč	5 640 000,00	5 956 000,00	8 400 000,00	9 850 000,00
Splátky dluhu v Kč	0,00	0,00	1 750 000,00	1 750 000,00
Brutto úspora	3 878 000,00	103 069 473,00	-8 500 000,00	-8 000 000,00

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozpočet obce 2014 a 2015, Rozpočtový výhled 2016 a 2017

Z tabulky lze vidět, že výše brutto úspora v roce 2015 velmi vzroste, což je způsobeno vysokou investiční dotací na kanalizaci. Naopak v roce 2016 a 2017 se její výše dostane do záporných čísel vlivem úvěru ve výši 15 mil. Kč, který si obec vezme na spolufinancování výstavby kanalizace.

Tabulka 20: Samofinancování neinvestičních výdajů v letech 2009 až 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Vlastní příjmy v Kč	7 105 821,78	7 889 040,27	7 880 090,68	8 404 851,42	10 213 628,62
Neinvestiční výdaje v Kč	7 184 409,78	6 304 033,03	6 150 697,31	6 012 615,24	6 908 959,87
Samofinancování neinvestičních výdajů	98,91 %	125,14 %	128,12 %	139,79 %	147,83 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2009 až 2013

Z výše samofinancování neinvestičních výdajů je jasně vidět, že obce kromě roku 2009 vždy neinvestiční výdaje financuje z vlastních příjmů.

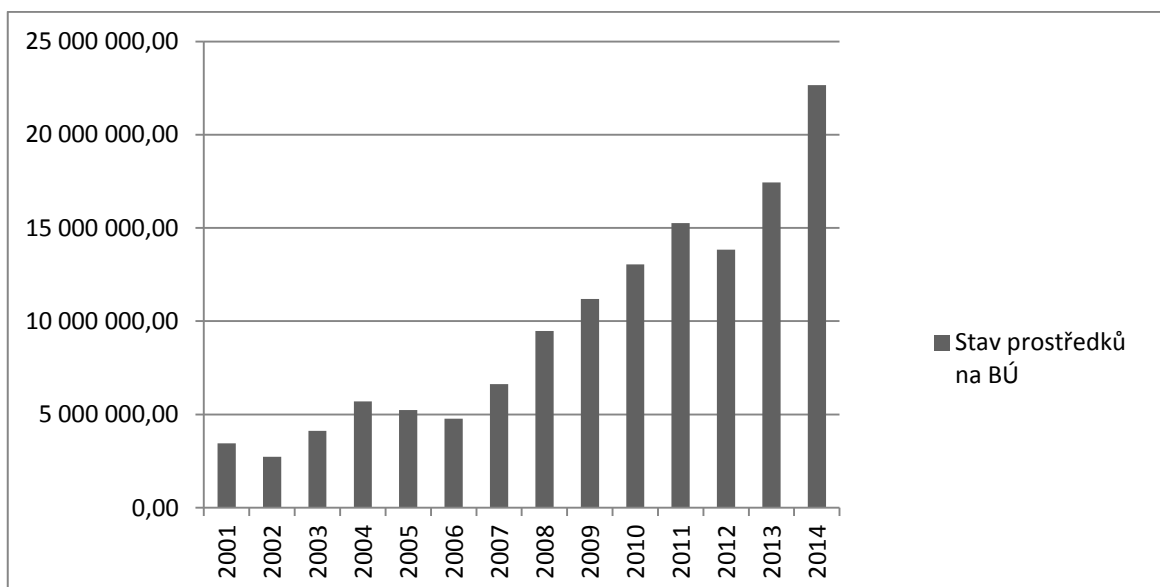
Tabulka 21: Předpokládaná výše samofinancování neinvestičních výdajů v letech 2014 až 2017

Rok	2014	2015	2016	2017
Vlastní příjmy v Kč	9 318 000,00	10 112 000,00	11 200 000,00	11 400 000,00
Neinvestiční výdaje v Kč	5 640 000,00	5 956 000,00	8 400 000,00	9 850 000,00
Samofinancování neinvestičních výdajů	125,14 %	128,12 %	139,79 %	147,83 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozpočet obce 2014 a 2015, Rozpočtový výhled 2016 a 2017

Stejně jako v předchozích letech je i do budoucna předpoklad, že všechny neinvestiční výdaje budou financovány z vlastních příjmů. Na krytí neinvestičních příjmů tudíž nebudou používány dotace ani úvěry.

Graf 10: Vývoj finančních prostředků na bankovních účtech obce od roku 2001 až do 31. 9. 2014 v Kč

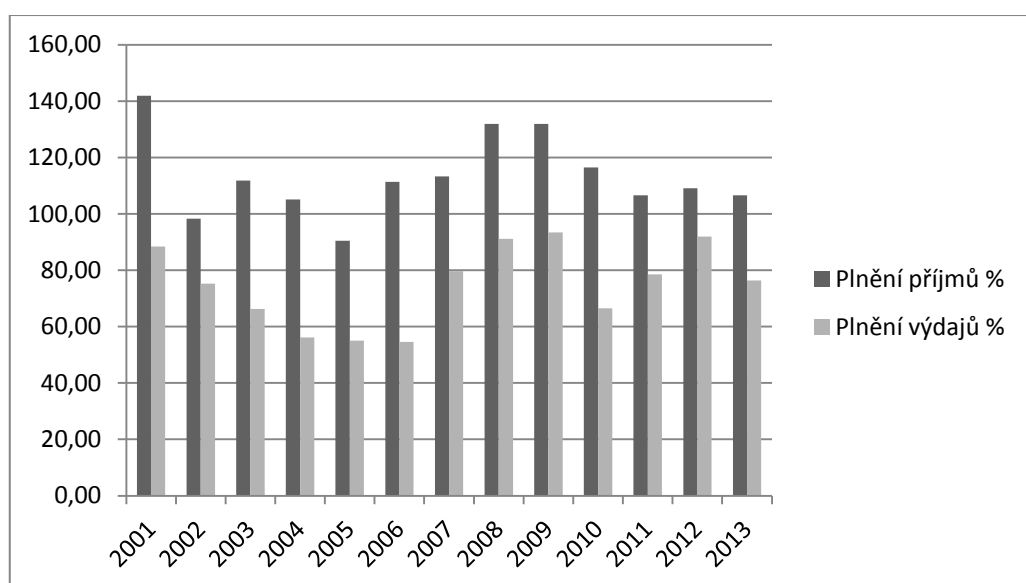
Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013, MINISTERSTVO FINANČÍ ČR. *Monitor: Vráž* [online]. 2014. vyd. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00233994>

Z grafu a elementárních charakteristik (Příloha 10) vyplývá, že prostředky až na roky 2002 a 2006 neustále rostou. Obec se snažila vytvořit dostatečnou finanční rezervu

pro největší investiční akci obce – budování kanalizace. Podařilo se naspořit za 13 let téměř 14 milionů korun. Stav k 31. 9. 2014 byl na úrovni 658,38 % oproti roku 2001. Největší meziroční růst prostředků byl v roce 2013 o cca 3,6 mil. Kč a v roce 2011 o 2,2 mil. Kč. Největší meziroční pokles byl v roce 2012 o cca 1,4 mil. Kč.

I přes značné šetření se však v obci „nezastavil život“ a jak je z předchozí části práce dle výše kapitálových výdajů vidět, obec se snaží o rozvoj obce. Investice jsou však v přiměřené výši k výši rozpočtových příjmů a běžných výdajů.

Graf 11: Plnění příjmů a výdajů dle schváleného rozpočtu v letech 2001 až 2013 v %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Z grafu je vidět na kolik zastupitelé při sestavování rozpočtu správně odhadli výši výdajů a příjmů rozpočtu obce. Je zřejmé, že ve většině let jsou v případě příjmů tyto údaje podhodnoceny v případě výdajů naopak nadhodnoceny.

Příjmy jsou průměrně podhodnoceny o 13,43 % a výdaje nadhodnoceny o 25,13 %. Je tedy vidět, že k plánování výdajů a příjmů přistupuje zastupitelstvo s velkou opatrností.

Nejvíce podhodnoceny byly příjmy v roce 2001 a to 41,91 %. V tomto roce byly nejvíce podhodnoceny daňové příjmy a to o 49,87 % a dále pak nedaňové příjmy, které byly podhodnoceny o 54,23 % a přijaté dotace o 53,14 %.

Dále pak o 31,86 % a 31,88 % nebyly odhadnuty příjmy v letech 2008 a 2009. V roce 2008 byly špatně odhadnuty nedaňové příjmy a to o 78,48 % a příjmy z prodeje

pozemkou o 100,39 %, a přijaté dotace o 879,78 %. V roce 2009 způsobilo podcenění příjmů přijaté dotace, které se lišily o 3 427,94 %.

K největšímu nadhodnocení výdajů došlo v letech 2004 (o 43,86 %), 2005 (o 44,94 %) 2006 (o 45,39 %). Na nadhodnocení výdajů se nejvíce podílely běžné výdaje. V roce 2004 byly běžné výdaje nadhodnoceny o téměř 50 % a na tomto nadhodnocení se významně podílela položka opravy a udržování, kdy ze schváleného rozpočtu 2,157 mil. Kč bylo čerpáno jen 500 tis. Kč. V roce 2005 byly pak běžné výdaje nadhodnoceny o 57,43 % a roce 2006 byly běžné výdaje nadhodnoceny o 64,98 %.

Je však zřejmé, že u nepříliš velké obce, jako je Vráž, nejsou prostředky na podrobnější analýzy financování a také proto, že některé dotační tituly z rozpočtů kraje jsou schvalovány až poté co obec už svůj rozpočet schválí. Rozpočet v obci je sestavován metodou úpravy příjmů a výdajů z minulých let a jsou přidávány položky na investice, které by chtěli zastupitelé v daném roce realizovat.

4.2.4. Analýza zadlužení

Jelikož obec neměla do roku 2013 žádné dluhy, jsou v této kapitole uvedeny předpokládané poměrové ukazatele zadlužení od roku 2015, kdy si obec bude brát půjčku ve výši 15 000 000 Kč na stavbu kanalizace. Doba splacení úvěru je 10 let, což obci umožní v příštích letech realizovat i jiné akce. Úvěr je sjednán s Komerční bankou s fixním úrokem 0,89 % a bude splácen v pravidelných měsíčních splátkách.

Tabulka 22: Platební schopnost obce v roce 2015, 2016 a 2017

Rok	2015	2016	2017
Roční splátka dluhu (jistina + úrok)	0,00	1 750 000,00	1 750 000,00
Brutto úspora v Kč	103 069 473,00	-8 500 000,00	-8 000 000,00
Platební schopnost I	0,145532907	-1,558823529	-1,4375

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozpočet obce 2015, Rozpočtový výhled 2016 a 2017

Je pravděpodobné, že obec nebude v letech 2016 a 2017 schopna uhradit roční splátku dluhu z brutto úspory. Vzhledem k výši finanční rezervy obce však se do budoucna tato skutečnost nejeví jako závažnější problém.

Zadluženost v roce 2015 bude 12,1 % a v letech 2016 a 2017 bude pravděpodobně 15 %. Tento ukazatel přibližně odpovídá ukazateli Dluhové služby, tak jak ho definuje Ministerstvo financí.

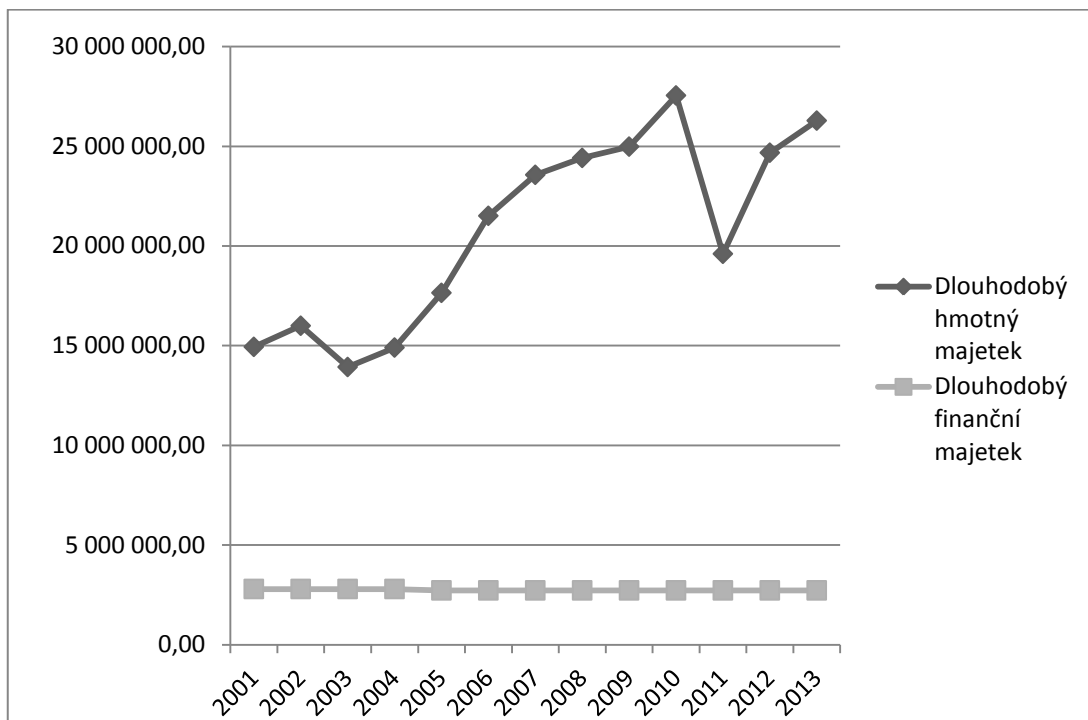
Na základě nového ustanovení vlády ze dne 3. října 2012 č. 722 provede ministerstvo financí výpočet soustavy informativních a monitorujících ukazatelů. Jedním z monitorujících ukazatelů je podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %). Dle Ministerstva financí by tento ukazatel neměl přesahovat 25 %.¹⁰⁸ Vzhledem k předpokládanému navýšení aktiv o hodnotu kanalizace by tento ukazatel měl v roce 2016 dosahovat hodnoty přibližně 8,5 % a v roce 2017 přibližně hodnoty 7,5 %.

Dluh na jednoho obyvatele v roce 2015 by měl dosahovat hodnoty cca. 13,7 tis. Kč, v roce 2016 12 tis. Kč a v roce 2017 10,5 tis. Kč

¹⁰⁸ MINISTERSVO FINANCÍ. Monitoring hospodaření obcí. [online]. 2012 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>

4.2.5. Vývoj stavu dlouhodobého majetku a hospodaření s ním

Graf 12: Vývoj hodnoty dlouhodobého hmotného a dlouhodobého finančního majetku obce v letech 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z Rozvahy obce za roky 2001 až 2013

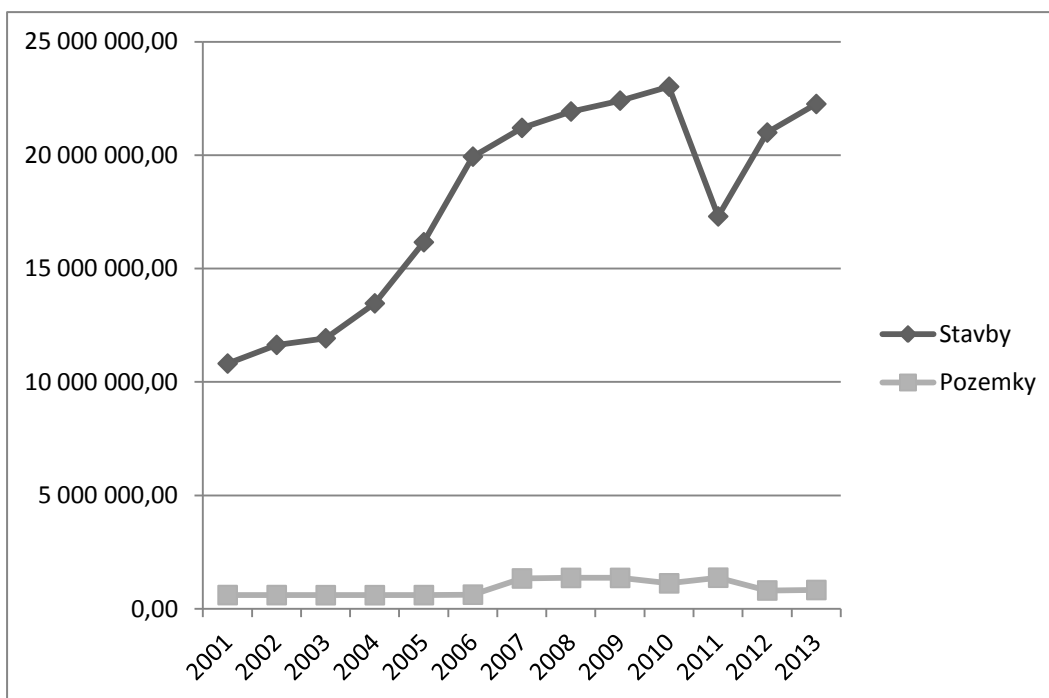
Z grafu je jednoznačně vidět, že dlouhodobý trend u hmotného majetku je rostoucí, jediný výraznější propad, který je vidět v roce 2011 byl způsoben zavedením povinnosti účtování odpisů v tomto roce.

Stav dlouhodobého finančního majetku je konstantní, pouze v roce 2005 došlo ke snížení hodnoty tohoto majetku z 2 790 tis. Kč na 2 720 tis. Kč. Finanční majetek je tvořen Dluhovými cennými papíry drženými do splatnosti.

Z vývoje stavu majetku lze také vidět, že obec se snaží zvyšovat hodnotu svého dlouhodobého majetku a nedochází k jeho prodeji.

V roce 2015 lze předpokládat velký nárůst hodnoty dlouhodobého majetku vlivem stavby splaškové kanalizace.

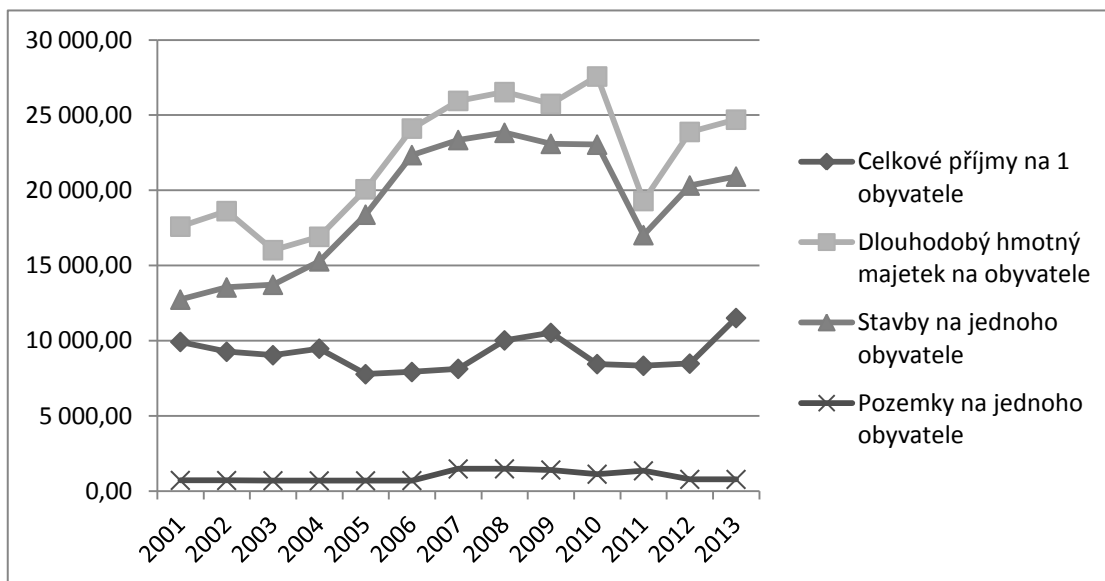
Graf 13: Hodnota staveb a pozemků obce Vráž v letech 2001 až 2013 v Kč

Zdroj: vlastní zpracování, data z Rozvahy a Závěrečné účty obce za roky 2001 až 2013

Největší podíl na dlouhodobém hmotném majetku mají stavby, které se podílejí průměrně na dlouhodobém majetku přibližně z 85 % (Příloha 7). Tento vysoký podíl staveb vedl také ke skokovému snížení hodnoty dlouhodobého majetku v roce 2011. U stavby, které nebyly v minulosti odepisovány, musely být provedeny oprávk, což vedlo ke zmíněnému poklesu hodnoty u staveb a celkového majetku. U pozemků, které se neodepisují, naopak došlo v tomto roce k mírnému růstu hodnoty. Pozemky se na dlouhodobém majetku průměrně podílejí 4,5 %.

Graf 14: Vývoj celkové příjmů, dlouhodobého hmotného majetku, staveb a pozemků na jednoho obyvatele v letech 2001 až 2013

Zdroj: vlastní zpracování, data z Rozvahy a Závěrečné účty obce za roky 2001 až 2013

Z grafu je zřejmé, že hodnota dlouhodobého hmotného majetku na obyvatele je na začátku sledovaného období přibližně 1,7 x vyšší než celkové příjmy na jednoho obyvatele. V letech 2005, 2006 a 2007 dosahuje hodnota dlouhodobého majetku až trojnásobku běžného příjmů na obyvatele. Po roce 2011, kdy bylo zavedeno odepisování dlouhodobého majetku, tato hodnota mírně klesá. V roce 2013 je hodnota dlouhodobého hmotného majetku 2,4x vyšší než celkové příjmy na jednoho obyvatele.

5. Zhodnocení výsledků

Za **analýzy příjmů** vyplynulo, že na celkových příjmech obce mají největší podíl daňové příjmy. Průměrně za roky 2001 až 2013 **tvořily daňové příjmy 75 %** příjmů obce. Na daňových příjmech se průměrně nejvíce podílí **daň z přidané hodnoty** – v průměru 39,28 % (v roce 2013 45,55%).

Z dalších daňových příjmů byly průměrné podíly na celkových daňových příjmech v letech 2001 až 2013 následující:

z příjmů právnických osob 22,35 % (v roce 2013 22,35 %)

z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti 19,37 % (v roce 2013 20,10 %),

z příjmu fyzických osob ze samostatné výdělečné činn. 5,05 % (v roce 2013 0,61 %)

z nemovitosti 7,38 % (v roce 2013 7,65 %).

Kromě daňových příjmů se ostatní příjmy na celkových v průměru podílejí následovně:

nedaňové příjmy: 9,28 %

kapitálové příjmy: 5,82 %

přijaté dotace: 9,96 %

Z **analýzy výdajů** vyplynulo, že **běžné výdaje** mezi roky 2001 až 2013 značně **kolísají** a to mezi hodnotami 4 mil. Kč až 8 mil. Kč. V průměru se v těchto letech běžné výdaje na celkových podílejí 78,13 %. Od roku **2014** obec předpokládá každoroční **nárůst** neinvestičních výdajů a to nejvíce v roce 2016 o 41,03% oproti předchozímu roku.

Přibližně **10 %** běžných výdajů každoročně tvoří **příspěvky na provoz** Základní a Mateřské **školy** Vráž. Za roky 2003 až 2013 v součtu tvořily tyto výdaje cca 5,5 mil. Kč.

Na běžných výdajích se v průměru **11 %** podílejí **platy** zaměstnanců, **12 %** **odměny** členům zastupitelstva, a **18 %** **opravy a udržování**, tato položka je v jednotlivých letech **velmi variabilní**.

Neinvestiční výdaje jsou hrazeny vždy z vlastních příjmů a tento předpoklad má být dle rozpočtových výhledů zachován i do budoucna.

Kapitálové výdaje v jednotlivých letech značně kolísají. Největší investiční výdaje byly realizovány v letech 2001, 2005, 2006 a 2012. Značná část těchto investic mířila do Základní a mateřské školy Vráž, od roku 2003 bylo do ní investováno **12,5 mil. Kč**. Což tvoří přes **50 %** kapitálových výdajů v letech 2003 až 2013. V roce 2015 se předpokládá další investice do rekonstrukce školní družiny na další třídu.

V průměru za roky 2001 až 2013 se kapitálové výdaje podílejí na celkových 21,87 %. Vlivem výstavby kanalizace se v roce 2015 předpokládá nárůst investičních výdajů v poměru k celkovým až na hodnotu 95,63 %. Z celkových výdajů na investici 129 985 363 Kč jsou z hlediska dotace uznatelné výdaj ve výši 120 846 653 Kč. Z nichž bude 85 % hrazeno z Fondu soudržnosti a 5 % ze Státního fondu životního prostředí v rámci Operačního programu životní prostředí. 10 % bude uhrazeno z rozpočtu obce. Na roky 2016 a 2017 je rozpočet naplánovaný jako vyrovnaný.

Z dlouhodobého hlediska je rozpočet obce přebytkový. Saldo obce Vráž za roky 2001 až 2013 je **14 548 797,83 Kč**. Mezi roky 2001 a 2013 bylo saldo záporné 4x. Na rok 2015 je naplánovaný schodkový rozpočet ve výši 12,2 mil. Kč.

Vývoj stavu prostředků na **bankovních účtech** obce je dlouhodobě rostoucí. Od roku 2001 do roku 2013 se obci podařilo naspořit přes **14 mil. Kč**. K 31. 9. 2014 byl stav prostředků na bankovních účtech na úrovni **658,38 %** oproti roku 2001.

I přes toto značné šetření se obec snažila přiměřenými investicemi o všestranný rozvoj obce. Z analýzy také vyplynulo, že nejvíce investic směřovalo do Základní a Mateřské školy Vráž.

Při rozpočtovém procesu obec v průměru let 2001 až 2013 dlouhodobě podhodnocuje příjmy a nadhodnocují výdaje, přičemž **příjmy** jsou průměrně **podhodnoceny o 13,43 %** a **výdaje nadhodnoceny o 25,13 %**.

Hodnota **dlouhodobého hmotného majetku** je **rostoucí**. Největší podíl na dlouhodobém hmotném majetku mají stavby (85 %). Stav **dlouhodobého finančního majetku** je **konstantní**. V roce 2015 lze předpokládat **velký nárůst** hodnoty dlouhodobého hmotného majetku vlivem výstavby kanalizace

Ve sledovaném období neměla obec žádné dluhy, na rok 2015 je však vyjednaný úvěr kvůli výstavbě kanalizace ve výši 15 mil. Kč. Zadluženost v roce 2015 bude 12,1 % a

v letech 2016 a 2017 bude pravděpodobně 15 %. Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům v roce 2016 by měl být 8,5 % a v roce 2017 7,5 %, přičemž dle MF ČR by tento ukazatel neměl přesahovat hodnotu 25 %. Dluh na jednoho obyvatele by roce 2016 měl být 12 tis. Kč a v roce 2017 10,5 tis. Kč.

6. Závěr

Obec musí nejprve zajišťovat ty veřejné statky, které je povinna zajišťovat ze zákona. S ostatními veřejnými prostředky může hospodařit dle vlastního uvážení, vždy by s nimi však měla hospodařit co nejneefektivněji a měla by se pomocí nich snažit o všestranný rozvoj obce. Zastupitelé se snaží od občanů přijímat návrhy na investiční aktivity v obci, avšak kromě voleb se občané o fungování obce příliš nezajímají. Účast na zasedání zastupitelstva je obvykle velmi malá.

Z celé finanční analýzy vyplývá, že obec se dlouhodobě snaží hospodařit s vyrovnaným rozpočtem a od roku 2001 se snažila vytvářet co největší finanční rezervu pro největší investiční akci, kterou je zbudování kanalizace obce. I přes toto značné šetření se obec snažila přiměřenými investicemi o všestranný rozvoj obce.

Mezi nejdůležitější investice z hlediska rozvoje obce patří investice do sociální infrastruktury v obci. Četné rekonstrukce budovy Základní a Mateřské školy, hlavně navýšení kapacity mateřské školy na dvojnásobek, zlepšily neuspokojivý stav s touto důležitou součástí sociální infrastruktury. Nejvýznamnějším přínosem této investice je pomoc sociálně ohrožené skupině osob – rodičům po skončení rodičovské dovolené, kterým zvýšená kapacita předškolního zařízení umožní, popř. usnadní uplatnění na trhu práce. Došlo tak ke stabilizaci a zlepšení životních podmínek rodin s předškolními dětmi v obci Vráž. Na rok 2015 je také naplánované rozšíření Základní školy o jednu třídu, což zvýší její kapacitu. Zlepšením kvality Základní školy se obec snaží o udržení dětí v obci i po odchodu z Mateřské školy. Hlavně v posledních letech byl problém, že značná část dětí nastupovala do první třídy do jiné školy než na Vráži.

Zvýšení kapacity Základní a mateřské školy a zlepšení kvality podmínek vzdělávání v tomto zařízení může také vést k přilákání nových rodin s dětmi, což dlouhodobě povede ke snížení věkového průměru a ke snižování stárnutí populace v obci.

Obec se také snaží alespoň o menší investice do chatových a rekreačních oblastí, i přesto že z této oblasti plynou obci do jejího rozpočtu malé příjmy. Investice směřovaly především na zlepšení stavu tamějších komunikací. Obec za to však žádá zapojení tamních obyvatel do některých prací a na některé investiční akce zajišťuje pouze materiál a o zbytek se musí občané postarat samy.

Obec Vráž také zatěžují, dalo by se říci zbytečné, výdaje na právního zástupce, který musí řešit dlouholetý spor o soukromé pozemky, přes které vede cesta, která je v zimě jedinou vhodnou přístupovou komunikací do chatové oblasti.

Investiční akce, která by mohla výrazně ohrozit hospodaření obce je budování kanalizace, na kterou se obec mnoho let připravovala. Protože však z vlastních prostředků by nebylo možno nikdy investici tohoto rozsahu financovat, snažila se obec dlouhou dobu získat na kanalizaci dotace. To se nakonec povedlo, ovšem s tím, že je kanalizace financována z dotace, je spojené značné riziko při nedodržení podmínek dotace. V současné době byly práce již započaty, i když mají mírné zpoždění, s největší pravděpodobností se stavební práce stihnou. Větší problém by obec mohla mít s dodržáním podmínky, že do dvou měsíců po kolaudaci musí již být do kanalizace vypouštěno určené množství splaškových vod. Tato doba je velmi krátká a s velkou pravděpodobností se většina domácností za tak krátkou dobu připojit nestihne. Navíc, když je velká pravděpodobnost, že tyto dva měsíce vyjdou na zimní období. Obec se snaží se Státní fondem životního prostředí vyjednat jiné podmínky nebo výjimku z dotace. V případě, že by výjimka nebyla schválena, hledá obec jiná řešení a to například nějak motivovat občany k rychlému napojení na kanalizaci například pomocí nějaké finanční podpory. To by sice pro obec znamenalo další výdaj, ovšem vzhledem k výši sankcí, které hrozí za nedodržení dotačních podmínek, by tyto náklady měly být menší.

Obec si na kanalizace bude brát úvěr ve výši 15 mil. Kč, s jeho splácením by však při udržení současného hospodaření neměl být větší problém.

Při plánování rozpočtu obec podhodnocuje příjmy a nadhodnocuje výdaje, přičemž výdaje v průměru až o 25 %. Je však pravdou, že rozpočtování hlavně příjmů je pro obec velmi složité a většinou je odhadováno dle příchozího roku. Také dotace, o které se bude v daném roce teprve žádat, je těžké odhadnout. Výdaje jsou většinou rozpočtovány pomocí úpravy předchozích let (především běžné výdaje) a dále jednotlivý zastupitelé navrhuje, do čeho by se v daném roce mělo investovat, přičemž je zřejmé, že odhadovat např. cenu investic, na které ještě nejsou rozpočtovány náklady, je složité. Obec nedisponuje takovými příjmy, aby si na sestavování rozpočtu mohla najmout nějakého odborníka pro provádění složitějších analýz.

7. Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

BALÍK, Stanislav. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2009, 250 s. Politologie (Grada). ISBN 978-802-4729-084.

BEENSTOCK, Michael. *A neoclassical analysis of macroeconomic policy: Strategic Decisions and Complexity*. New York: Cambridge University Press, 1980, xii, 231 p. ISBN 05-212-3077-2.

BUDÍKOVÁ, Marie, Maria KRÁLOVÁ a Bohumil MAROŠ. *Průvodce základními statistickými metodami*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 272 s. Expert (Grada). ISBN 9788024732435.

ČERNOHORSKÝ, Jan, Petr TEPLÝ a Marek JETMAR. *Základy financí*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 304 s. ISBN 978-80-247-3669-3

CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 2008, 94 s. ISBN 9788087123065.

ČMEJREK, Jaroslav, Václav BUBENÍČEK a Jan ČOPÍK. *Demokracie v lokálním politickém prostoru: [specifika politického života v obcích ČR]*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, 223 s. ISBN 978-802-4730-615.str21

DVOŘÁK, Pavel, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2008, xx, 343 s. ISBN 978-80-7400-075-1.

HAVLAN, Petr a Jan JANEČEK. *Majetek územních samosprávných celků v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Linde, 2013, 343 s. ISBN 9788072018994.

HENRY, John F. *The making of neoclassical economics: Strategic Decisions and Complexity*. Boston: Unwin Hyman, 1990, xxi, 261 p. ISBN 00-444-5664-6.

HORIZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 233 s. ISBN 978-807-3802-639.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 297 s. ISBN 978-807-3579-104.

KHWAJA, Javid R. *Toward a General Theory of Exchange: Strategic Decisions and Complexity*. Bloomington: Thinstock, 2013. ISBN 978-1-4759-9738-5.

KOČÍ, Roman. *Obecní samospráva v České republice: praktická příručka s judikaturou*. Vyd. 1. Praha: Leges, 2012, 240 s. Praktik. ISBN 978-808-7576-281.

- KOPECKÝ, Martin. *Právní postavení obcí a krajů - základy komunálního práva*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, xii, 377 s. Právní monografie. ISBN 978-807-3575-618.
- MÁČE, Miroslav, Petr TEPLÝ a Marek JETMAR. *Účetnictví a finanční řízení*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 551 s. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-4574-9
- MARKOVÁ, Hana. *Finanční hospodaření územních samosprávných celků*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2008, 152 s. *Scripta iuridica*, 6. ISBN 978-808-7146-088
- OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
- OTRUSINOVÁ, Milana, KUBÍČKOVÁ, Dana. *Finanční hospodaření municipálních jednotek po novele zákona o účetnictví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011. 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.
- PACÁKOVÁ, V. a kol. *Štatistika pre ekonómov. Zbierka príkladov A*. Bratislava: IURA EDITION, 2005, ISBN 80-8078-032-3.
- PAVLÁSEK, Vlastimil, Pavlína HEJDUKOVÁ a Leoš VÍTEK. *Veřejné finance a daně v České republice: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Vyd. 1. Plzeň: Nava, 2010, 215 s. ISBN 978-80-7211-360-6.
- PAVLÍK, Marek. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 160 s. Manažer. ISBN 9788024752563.
- PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-807-3579-364.
- PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: teorie a praxe v ČR*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011, 587 s. ISBN 978-807-3576-141.
- PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 579 s. ISBN 9788073573584.
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.
- SCHELLE, Karel. *Dějiny české veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, 314 s. ISBN 978-807-3802-035.
- ŠELEŠOVSKÝ, Jan. *Financování rozvojových strategií územním rozpočtem*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 150 s. ISBN 80-210-3947-7.

TOMÁŠKOVÁ, Eva. *Veřejné finance*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 115 s. Edice učebnic Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, č. 387. ISBN 80-210-4177-3.

VALEŠ, Lukáš. *Politologické aspekty veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, 246 s. ISBN 80-738-0010-1.

ŽEHROVÁ J., PFEIFEROVÁ D. *Finance municipalit*. 1.vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006. ISBN 978-80-213-2024-6.

Oficiální dokumenty

ČESKO. Vyhláška č. 323/2002 Sb. ze dne 2. července 2002 o rozpočtové skladbě ve znění pozdějších předpisů

ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů

ČESKO. Zákon č. 243/2000 Sb. ze dne 29. června o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní) ve znění pozdějších předpisů

ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet obyvatel v obích* [online]. [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/p/130072-14>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Volby.cz* [online]. [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://volby.cz/>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Daňová statistika* [online]. [cit. 2015-03-17]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/dane/danova-statistika>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Monitor: Vráž* [online]. 2014. vyd. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2014/obce/detail/00233994>

MINISTERSTVO VNITRA. *Analýza aktuálního stavu veřejné správy*. In: [online]. 2011 [cit. 2015-02-17]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analyza-aktualniho-stavu-verejne-spravy.aspx>

MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Monitoring hospodaření obcí*. [online]. 2012 [cit. 2015-03-14]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>

SEDMIHRADSKÁ, Lucie. *Schválené rozpočty a skutečné hospodaření obcí*. *Deník veřejné správy: Ekonomika* [online]. 2009 [cit. 2015-03-09]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6353742>

Účetní a jiné oficiální dokumenty obce Vráž

Dokumentace k žádosti o dotaci na výstavbu kanalizaci

Rozpočet obce 2014, 2015

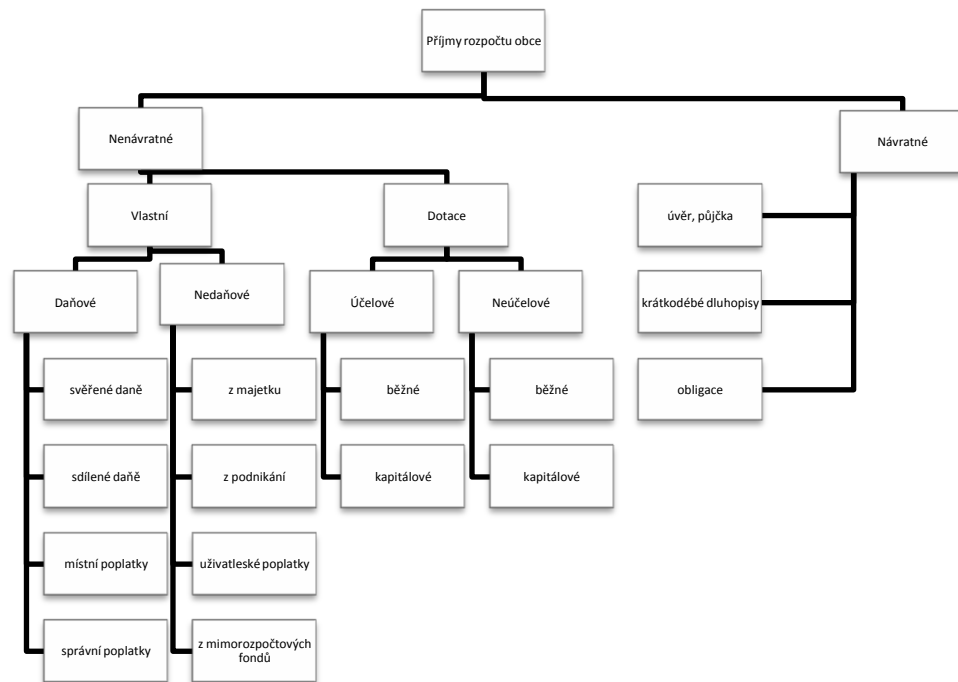
Rozpočtový výhled obce 2016, 2017

Rozvaha obce 2001 – 2013

Závěrečný účet obce Vráž za rok 2001 – 2013

8. Přílohy

Příloha 1: Členění příjmů a výdajů obce

Zdroj: vlastní zpracování dle: ŽEHROVÁ J., PFEIFEROVÁ D. Finance municipalit. 1.vyd. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2006. ISBN 978-80-213-2024-6.

Příloha 2: Samostatná a přenesená působnost obce

Do samostatné působnosti dle zákona o obcích patří:¹⁰⁹

hospodaření obce,

rozpočet a závěrečný účet obce,

peněžní fondy obce,

právnícké osoby obce a organizační složky obce a účast obce v právníckých osobách,

osobní a věcné výdaje na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce,

organizace, řízení, personální a materiální zabezpečení obecního úřadu,

vydávání obecně závazných vyhlášek obce

místní referendum,

obecní policie,

ukládání pokut za správní delikty,

program rozvoje územního obvodu obce,

¹⁰⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

územní plán obce a regulační plán a vyhlášení jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou,

spolupráce s jinými obcemi,

místní poplatky,

zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci,

zajišťování připravenosti obce na mimořádné události a podílení se na provádění záchranných a likvidačních prací a na ochraně obyvatelstva,

zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol a zařízení jim sloužících,

zřizování zdravotnických zařízení a ochrana veřejného zdraví,

ochrana před alkoholismem a jinými toxikomaniemi,

Obec spravuje samostatně záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům, a záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon. Pokud zákon nestanoví, zda se jedná o samostatnou nebo přenesenou působnost, platí, že jde o samostatnou působnost. Toto rozlišení je nutné z procesních a z finančních důvodů.¹¹⁰

Orgány všech obcí vykonávají přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, v základním rozsahu a pro svůj správní obvod, který je totožný s územním obvodem obce.¹¹¹

V rámci výkonu přenesené působnosti se u obcí jedná o tyto činnosti:¹¹²

vydávání nařízení obce,

rozhodování o místních a účelových komunikacích,

projednávání přestupků,

jsou vodoprávním úřadem a spravují drobné toky,

jsou povodňovým orgánem,

jsou orgánem ochrany přírody a ochrany ovzduší.

¹¹⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a Olga SEDLÁČKOVÁ. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9

¹¹¹ Tamtéž

¹¹² Tamtéž

Příloha 3: Podíl jednotlivých druhů příjmů na celkových příjmech obce Vráž v letech 2001 až 2013

Rok	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Přijaté dotace	Příjmy celkem
2001	60,77 %	8,64 %	29,66 %	0,93 %	100,00 %
2002	57,69 %	11,79 %	29,36 %	1,16 %	100,00 %
2003	71,39 %	8,11 %	0,00 %	20,50 %	100,00 %
2004	65,77 %	6,21 %	3,75 %	24,27 %	100,00 %
2005	84,51 %	9,90 %	1,94 %	3,65 %	100,00 %
2006	86,82 %	9,38 %	0,92 %	2,89 %	100,00 %
2007	87,20 %	9,09 %	1,07 %	2,63 %	100,00 %
2008	75,74 %	10,98 %	4,35 %	8,93 %	100,00 %
2009	61,26 %	7,25 %	1,12 %	30,37 %	100,00 %
2010	82,44 %	10,88 %	0,19 %	6,49 %	100,00 %
2011	81,75 %	10,36 %	0,94 %	6,95 %	100,00 %
2012	84,70 %	10,48 %	0,79 %	4,04 %	100,00 %
2013	74,18 %	7,63 %	1,57 %	16,62 %	100,00 %
Průměr	74,94 %	9,28 %	5,82 %	9,96 %	100,00 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 4: Podíl vybraných daňových příjmů na celkových daňových příjmech v letech 2001 až 2013

Rok	DPH	DzPFO ze závislé činnosti	DzPFO ze sam.výd. činnosti	DzPPO
2001	28,81 %	15,35 %	3,13 %	17,79 %
2002	34,43 %	19,88 %	9,72 %	22,26 %
2003	30,37 %	18,04 %	11,41 %	20,16 %
2004	33,55 %	20,44 %	11,05 %	22,76 %
2005	37,67 %	20,76 %	7,20 %	23,95 %
2006	38,03 %	19,37 %	8,62 %	23,15 %
2007	38,92 %	21,13 %	4,45 %	25,69 %
2008	41,34 %	17,81 %	2,65 %	28,88 %
2009	45,92 %	20,63 %	1,56 %	22,15 %
2010	44,22 %	19,94 %	2,11 %	21,53 %
2011	48,23 %	19,04 %	1,04 %	18,75 %
2012	43,55 %	19,26 %	2,05 %	21,70 %
2013	45,55 %	20,10 %	0,61 %	21,73 %
Průměr	39,28 %	19,37 %	5,05 %	22,35 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 5: Elementární charakteristiky časové řady daňových příjmů

Rok	Daňové příjmy	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Tempo růstu	Bazické indexy
2001	5 118 043,00				100,00 %
2002	4 592 895,00	-525 148,00		89,74%	89,74 %
2003	5 607 280,50	1 014 385,50	1 539 533,50	122,09%	109,56 %
2004	5 489 832,50	-117 448,00	-1 131 833,50	97,91%	107,26 %
2005	5 775 394,00	285 561,50	403 009,50	105,20%	112,84 %
2006	6 134 467,70	359 073,70	73 512,20	106,22%	119,86 %
2007	6 438 224,99	303 757,29	-55 316,41	104,95%	125,79 %
2008	6 984 432,19	546 207,20	242 449,91	108,48%	136,47 %
2009	6 251 016,66	-733 415,53	-1 279 622,73	89,50%	122,14 %
2010	6 955 299,35	704 282,69	1 437 698,22	111,27%	135,90 %
2011	6 922 901,29	-32 398,06	-736 680,75	99,53%	135,26 %
2012	7 417 997,69	495 096,40	527 494,46	107,15%	144,94 %
2013	9 086 691,66	1 668 693,97	1 173 597,57	122,50%	177,54 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 6: Elementární charakteristiky běžných výdajů v letech 2001 až 2013

Rok	Běžné výdaje (Kč)	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Tempo růstu	Bazické indexy
2001	4 342 257,50				100,00 %
2002	7 787 167,62	3 444 910,12		179,33 %	179,33 %
2003	6 154 009,29	-1 633 158,33	-5 078 068,45	79,03 %	141,72 %
2004	5 683 157,78	-470 851,51	1 162 306,82	92,35 %	130,88 %
2005	4 530 409,93	-1 152 747,85	-681 896,34	79,72 %	104,33 %
2006	3 664 808,71	-865 601,22	287 146,63	80,89 %	84,40 %
2007	4 200 305,95	535 497,24	1 401 098,46	114,61 %	96,73 %
2008	5 566 181,45	1 365 875,50	830 378,26	132,52 %	128,19 %
2009	7 184 409,78	1 618 228,33	252 352,83	129,07 %	165,45 %
2010	6 304 033,03	-880 376,75	-2 498 605,08	87,75 %	145,18 %
2011	6 150 697,31	-153 335,72	727 041,03	97,57 %	141,65 %
2012	6 012 615,24	-138 082,07	15 253,65	97,76 %	138,47 %
2013	6 908 959,87	896 344,63	1 034 426,70	114,91 %	159,11 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 7: Podíl staveb a pozemků na dlouhodobém hmotném majetku v letech 2001 až 2013

Rok	Podíl staveb na dlouhodobém hmotném majetku	Podíl pozemků na dlouhodobém hmotném majetku
2001	72,40 %	4,06 %
2002	72,74 %	3,78 %
2003	85,65 %	4,32 %
2004	90,37 %	4,04 %
2005	91,59 %	3,42 %
2006	92,68 %	2,90 %
2007	89,97 %	5,68 %
2008	89,80 %	5,58 %
2009	89,68 %	5,45 %
2010	83,56 %	4,08 %
2011	88,24 %	7,00 %
2012	85,09 %	3,28 %
2013	84,67 %	3,16 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozvahy obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 8: Elementární charakteristiky daně z nemovitosti.

Rok	Daň z nemovitosti	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Tempo růstu	Bazické indexy
2001	403 300,00				100,00 %
2002	395 791,00	-7 509,00		98,14 %	98,14 %
2003	417 831,00	22 040,00	29 549,00	105,57 %	103,60 %
2004	407 875,00	-9 956,00	-31 996,00	97,62 %	101,13 %
2005	375 526,00	-32 349,00	-22 393,00	92,07 %	93,11 %
2006	375 655,00	129,00	32 478,00	100,03 %	93,15 %
2007	379 295,98	3 640,98	3 511,98	100,97 %	94,05 %
2008	377 678,31	-1 617,67	-5 258,65	99,57 %	93,65 %
2009	395 668,09	17 989,78	19 607,45	104,76 %	98,11 %
2010	615 894,35	220 226,26	202 236,48	155,66 %	152,71 %
2011	625 913,96	10 019,61	-210 206,65	101,63 %	155,20 %
2012	649 219,20	23 305,24	13 285,63	103,72 %	160,98 %
2013	695 062,31	45 843,11	22 537,87	107,06 %	172,34 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 9 Elementární charakteristiky daně z nemovitosti. na jednoho obyvatele

Rok	Daň z nemovitosti na 1 obyvatele	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Tempo růstu	Bazické indexy
2001	475,0294464				100,00 %
2002	460,757858	-14,27		97,00 %	97,00 %
2003	480,8181818	20,06	34,33	104,35 %	101,22 %
2004	462,9682179	-17,85	-37,91	96,29 %	97,46 %
2005	427,2195677	-35,75	-17,90	92,28 %	89,94 %
2006	421,1378924	-6,08	29,67	98,58 %	88,66 %
2007	417,7268502	-3,41	2,67	99,19 %	87,94 %
2008	410,5199022	-7,21	-3,80	98,27 %	86,42 %
2009	407,9052474	-2,61	4,59	99,36 %	85,87 %
2010	616,5108609	208,61	211,22	151,14 %	129,78 %
2011	616,0570472	-0,45	-209,06	99,93 %	129,69 %
2012	628,4793804	12,42	12,88	102,02 %	132,30 %
2013	653,2540508	24,77	12,35	103,94 %	137,52 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 10: Elementární charakteristiky vývoje stavu prostředků na bankovních účtech v letech 2001 až 2013

Rok	Stav prostředků na BÚ	První absolutní diference	Druhá absolutní diference	Tempo růstu	Bazické indexy
2001	3 442 560,00				100,00 %
2002	2 721 750,00	-720 810,0		79,06 %	79,06 %
2003	4 122 080,00	1 400 330,0	2 121 140,0	151,45 %	119,74 %
2004	5 698 480,00	1 576 400,0	176 070,0	138,24 %	165,53 %
2005	5 236 000,00	-462 480,0	-2 038 880,0	91,88 %	152,10 %
2006	4 772 602,00	-463 398,0	-918,0	91,15 %	138,64 %
2007	6 632 560,00	1 859 958,0	2 323 356,0	138,97 %	192,66 %
2008	9 477 330,00	2 844 770,0	984 812,0	142,89 %	275,30 %
2009	11 199 400,00	1 722 070,0	-1 122 700,0	118,17 %	325,32 %
2010	13 038 000,00	1 838 600,0	116 530,0	116,42 %	378,73 %
2011	15 259 917,00	2 221 917,0	383 317,0	117,04 %	443,27 %
2012	13 836 483,00	-1 423 434,0	-3 645 351,0	90,67 %	401,92 %
2013	17 435 002,00	3 598 519,0	5 021 953,0	126,01 %	506,45 %
31.9.2014	22 665 049,00	5 230 047,0	1 631 528,0	130,00 %	658,38 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Závěrečné účty obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 11: Podíl kapitálových a běžných výdajů na celkových výdajích

Rok	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje
2001	56,53 %	43,47 %
2002	89,73 %	10,27 %
2003	95,35 %	4,65 %
2004	83,94 %	16,06 %
2005	62,09 %	37,91 %
2006	48,67 %	51,33 %
2007	76,05 %	23,95 %
2008	87,29 %	12,71 %
2009	84,70 %	15,30 %
2010	95,54 %	4,46 %
2011	98,46 %	1,54 %
2012	58,76 %	41,24 %
2013	78,61 %	21,39 %
Průměr	78,13 %	21,87 %

Zdroj: vlastní zpracování, data z: Rozvahy obce Vráž za roky 2001 až 2013

Příloha 12: Daň z nemovitosti na obyvatele v obci Loděnice

Rok	Daň z nemovitosti	Počet obyvatel	Daň na obyvatele
2010	1 317 840	1 684	782,5653207
2011	1 369 404	1 688	811,2582938
2012	1 641 902	1700	965,8247059
2013	1 573 828	1700	925,7811765

Zdroj: vlastní zpracování, data z: MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Monitor:Loděnice* [online]. 2014. vyd. [cit. 2015-03-24]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/obce/detail/00233510>